

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки та психології

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
Емпіричне дослідження стилю навчання дітей молодшого
шкільного віку

Товт Естер Шандорівна

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: 013 Початкова освіта

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 10 /27 жовтня 2021 року

Науковий керівник:

Бергхауер-Олас Емьовке Ласлівна

PhD доктор

філософії з галузі

соціальні та поведінкові

науки

Завідувач кафедрою:

Біда Олена

Анатоліївна,

доктор пед. наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 2022

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра педагогіки та психології

Кваліфікаційна робота

Емпіричне дослідження стилю навчання дітей молодшого шкільного віку

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконав: студентка IV-го курсу

Товт Естер Шандорівна

Освітня програма: 013 Початкова освіта

Науковий керівник: **Бергхауер-Олас Емьовке Ласлівна**

PhD доктор

філософії з галузі

соціальні та поведінкові

науки

Рецензент: **Конц Тімеа Степанівна ст. викладач**

Берегове
2022

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

TANULÁSI STÍLUS VIZSGÁLATA KISISKOLÁSKOBAN

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Tóth Eszter

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 013 Tanító

Témavezető: Berghauer-Olasz Emőke

PhD, tanszéki docens

Recenzens: Konc Tímea, adjunktus

Зміст

ВСТУП.....	6
I. Поняття про навчання.....	8
1.1. Педагогічне поняття про навчання.....	9
1.2. Психологічне поняття про навчання	10
II. Вікові особливості, які пов'язані з навчанням	13
2.1. Початкова школа	14
2.2. Орієнтація в навчанні	15
2.3. Стилi навчання в початкових класах.....	17
2.4. Вимірювання та розвиток стилю навчання	26
2.5. Ефективні педагогічні техніки для підтримки стилів навчання.....	28
III. Емпіричне дослідження у Дідовській Гімназії в третьому класі	30
3.1 Емпіричне дослідження у Дідовській Гімназії та в Неветленфолувській ЗОШ I-III ст. у четвертому класі.	35
Узагальнення.....	43
Резюме	46
Використана література	47
Примітки картинок та таблиць.....	50

Tartalom

Bevezetés	6
I. A tanulás fogalma.....	8
1.1. A tanulás pedagógiai értelmezése	9
1.2. A tanulás pszichológiai értelmezése	10
II. A tanulással összefüggő életkori sajátosságok	13
2.1. Kisiskoláskor.....	14
2.2. Tanulási orientáció	15
2.3. Tanulási stílus kisiskoláskorban.....	17
2.4. A tanulási stílus mérése és fejlesztése.....	26
2.5. Tanulási stílust támogató hatékony pedagógiai technikák.....	28
III. Empirikus vizsgálat a Dédai Gimnázium harmadik osztályában. A vizsgálat célja módszerei.....	30
3.1 Empirikus vizsgálat a Dédai Gimnázium és a Nevetleni Középiskola negyedik osztályában.	35
Összefoglalás.....	43
Rezümé	46
Irodalomjegyzék	47
Ábrák és táblázatok jegyzéke	50

Bevezetés

Manapság már általános követelmény mindannyiunk részére az életünk végéig tartó tanulás. Olyan készségek és kompetenciák kialakítására van szükségünk, amelyek alkalmassá tesznek minket a régi tudás korszerűvé tételére, az új ismeretek befogadására, amik megtanítanak bennünket eligazodni a tengernyi információ áradatban, kiválasztani a lényegest a lényegtelentől, a fontosat a kevésbé fontostól.

Be kell vallani, hogy tanulni, valamint jól, eredményesen, effektíven tanulni nem egyszerű feladat. Ehhez azonban hatalmas támogatást nyújthat olyan tanulási technikák, metódusok, stratégiák megismerése, továbbá alkalmazása, amik egyaránt alkalmasak a formális, valamint informális ismeretszerzés megvalósításához.

Szakemberek sora foglalkozott azzal, hogyan tudnák a tanulást hatékonyabbá tenni. Megfigyeléseik szerint kellő tapasztalattal mindenkiben kialakul az az individuális mód, hogy a lehető legsikeresebben sajátítsák el a tanulnivalót. Sajnos azonban nem mindenkinek sikerül eljutni addig a pontig, hogy el tudják sajátítani ezt a kellő mennyiségű tapasztalatot, mert már sokkal hamarabb találkoztak a kudarc érzésével. Az ezzel foglalkozó szakemberek munkájuk alkalmával sikeresen felismerték, hogy van pár jól elkülöníthető jellemző, ami nagy hatást tud gyakorolni a tanulás eredményességére. Ezek: a gondolkodás, az érzékelés, az emlékezet, a motiváció, ezen kívül a környezeti feltételek.

Az évfolyammunka kutatásának fő irányvonala arra koncentrált, hogy szakirodalmi alapokra helyezve megtudjuk, milyen tanulási stílusokat használnak a gyerekek kisiskoláskorban.

A vizsgálat célkitűzése az, hogy az elérhető szakirodalmak alapján megfigyelhetjük, hogy a kisiskoláskorban használatos tanulási stratégiák milyen hatással vannak a tanulás eredményességére, ezen kívül hogyan tudjuk fejleszteni, valamint felmérni a tanulási stílusokat.

Módszer, amivel a feladatokat elvégezve elérhetem célkitűzésemet a különböző szakirodalmi források összessége felkutatása, ezen kívül logikai egységbe való rendezése.

A munkámhoz több mint húsz szakirodalmat használtam fel. A dolgozatom szakirodalmi hátterének a gerincét Bernáth László-N. Kollár Katalin- Németh Lilla: A tanulási mód mérése, Balogh László: Tanulási stratégiák és stílusok a fejlesztés pszichológiai alapjai, Habók Anita: A tanulás tanulása, Rabi Ferencné Perényi Szilvia : Tanulni Tanulok adták.

A dolgozat három fejezetre oszlik, az első fejezetben a tanulás fogalmáról van szó, mert különféle korokban másként értelmezték, a további alfejezetekben már pedagógiai, ezen kívül pszichológiai szempontból közelítem meg a tanulást.

A második fejezetben elsőként a tanulással összefüggő életkori sajátosságokról van szó, hiszen ez az első lépés iskolába lépéskor. Egy külön alfejezetben tárom fel a kisiskoláskort annak fizikai tulajdonságait, hogy miben változik meg egy gyermek, ha iskolába lép. Az utolsó fejezetekben mutatom be a tanulási orientációkat, azt hogy milyen tanulási stílusokkal rendelkezhetnek a gyerekek, ezen kívül azok mérésére és bővítésére is kitérek. A fejezetet effektív pedagógiai technikákkal zárom, amelyek támogatják a tanulási stílusokat.

A harmadik fejezetben kerül sor az empirikus vizsgálatra. A kutatás alkalmával választ kaptam a negyedik osztályos gyerekek tanulási stílusaira valamint a tanulás megközelítésének a stílusára, továbbá ez által támogatást nyújthatunk nekik a tanulás eredményességének növelésében. Ez amiatt lényeges, hogy a gyerekek a nekik legkönnyebb módon tudják elsajátítani a tananyagot, ami a későbbiekben az életben a hasznukra válik. Ezeket az ismereteket hasznosíthatják szülők, továbbá pedagógusok egyaránt.

I. A TANULÁS FOGALMA

Mit nevezünk tanulásnak? Mindenki ismeri valahogyan a tanulást, mindenki tud róla valamit. A szülő tudja, hogy valamikor neki is ez volt a teendője az iskolában, s most a gyermeke is ezt a feladatot végzi (Habók, 2017).

A tanulás egy szakszerű, de mégis hétköznapi kifejezés. Teljesen természetes dolog, hogy amikor a tudomány teóriákat alkot meg szinte mindig a hétköznapi szemléletekből merít. A hétköznapi értelemben vett tanulás javarészt azonosul az iskolai tanulással, a tananyagok elsajátításával. Jobb hatékonyságú folyamatnak gondolják, ha többször ismétlik, gyakorolják, olvassák a megtanulni kívánt információt. A hétköznapi értelemben vett tanulás fogalmának van azonban egy másik jelentésrétege is, bizonyos kompetenciák kialakulását, készségek formálódását, fejlődését is tanulásnak tartjuk (Falus et al., 2007).

Ez alatt pszichikai valamint pedagógiai értelemben eltérő fogalmakat értünk. A tudomány a tanulást egy komplex folyamatként értelmezi, amiben sok minden játszik szerepet. Megtalálható benne az érzékszerveink, ami nagy funkciót tölt be, az agyunk, de a teljes testünk is, mivel gyakran a tanulás a cselekvés által következik be. Ezek mellett szerepet kapnak még a társas kapcsolataink, akkor is ha egyedül tanulunk (M. Nádas et al., 2006).

Számtalan tudományág foglalkozott a tanulás terminológiájának értelmezésével. Ezek közül ez mégis a pszichológia körébe tartozik. Sokáig a behaviorista iskola foglalkozott, és továbbá úgy fogalmazta meg, mint a viselkedést észlelő processzust (D. Molnár, 2013).

Léteznek ma már újabb tanulásfelfogások is, de ezek nem cáfolják meg az alapdefiníciót, hanem inkább még részletesebben fejtik ki, hogy a pszichikus aktivitás és a tartós változások milyen hatással vannak a mai követelményekre. Amíg régebben éveken át az ismeretek gazdagítása volt a cél napjainkban már inkább a képességekben történő változást tekintik az effektív tanulás alapjainak (Waltkins, Carnell, Lodge 2007).

Mindezeknek az ismeretében a tanulást ekképpen definiálhatjuk: az individuum által megvalósított, irányított szándékos mechanizmus, amely aktív továbbá interaktív folyamatokból áll. Általa egy hosszantartó, flexibilis, funkcionális, értelem gazdag tudásra tehetünk szert, amit tudunk alkalmazni életünkben (D. Molnár 2013).

Ezzel szemben a kognitív mechanizmusok modellje egy egészen másfajta meghatározást ad. Szerinte a tanulás a tudás, valamint a kognitív szerkezet tartós változása, ami motoros esetleg verbális viselkedésmódokban mutatható ki (Bednorz, Schuster 2006).

A tanulást értelmezhetjük köznapi értelemben, pedagógiai értelemben, ezen kívül pszichikai értelemben.

Köznapi értelemben a tanulás az egy olyan tevékenység, amelynek a segítségével szerezhethetünk meg olyan tudást és kompetenciákat, amelyet előtte nem tudtunk.

Pedagógiai értelemben: A nevelés-oktatás alkalmával elsajátított ismeretek, jártasságok, ezen kívül készségek kialakítása, kompetenciák fejlesztése.

Pedagógiai értelemben: a tanulás a nevelés-oktatási folyamat alkalmával elsajátított ismeretek, jártasságok, kompetenciák fejlesztése.

Mentális értelemben: Minden olyan változás a teljesítményben, tudásban, viselkedésben, amely externális hatásra, tapasztalás, gyakorlás révén alakul ki.

A tanulás fajtái, annak függvényében, hogy milyen tevékenységben, milyen területen eredményez változást lehet:

- Mozgásos (motoros): tanulás: cselekvések, mozdulatok elsajátítása. Például: mászás, járás, úszás, kerékpározás.
- Érzékelés-észlelési (szenzoros vagy perceptuális) tanulás: ez a fajta tanulás az érzékelés és az észlelés működésének a folyamatában bekövetkező változások következménye miatt jön létre. Ilyen példának okáért a formák, színek megkülönböztetésének, felismerésének megtanulása stb.
- Verbális tanulás: a szóbeli anyag megtanulása. Például szorzótábla megtanulása, szabályok, versek memorizálása.(Rabi Ferencné 2008).

1.1 A tanulás pedagógiai értelmezése

A múlt században a pedagógiában több tanulásemélet is felmerült, amelyek a tudásközvetítés elméletében voltak értelmezhetőek. A tanulás tradicionális, reprodukív, mechanikus szemléletében a tudás, amelyet a pedagógus a diákjainak átad, egy „készen lévő”, pontosan meghatározható tudásanyag, körülírható tudáselemekkel. Az ismeretátadás, kifejező, ezen kívül a cselekvés pedagógiájához viszonyítva egy ún. kognitív forradalom elméletváltás vezetett (Habók, 2017).

A tanulás klasszikus elmélete abból indult ki, hogy az állampolgárok egész életük alkalmával egy ingerhelyzetre egy behatárolt reakcióval válaszolnak. Az ember minden tanul élete alkalmával, azt is, miként reagáljon a saját cselekedeteinek eredményeire, ezen kívül arra, hogy egy behatárolt szituációban olyan viselkedési módokat válasszon, amelyek a legeredményesebbeknek tűnnek (Bednorz, Schuster 2006).

Az idők alkalmával több tanulással kapcsolatos álláspontok alakultak ki, amelyek meghatározzák jelenleg is a tanulással kapcsolatos gondolkodást. A pedagógiával foglalkozók igyekeztek közelebbről is meghatározni, vajon milyen módon zajlik az ismeretátadás? Ők három fajta módot különböztetnek meg:

1. Az ismeretátadás pedagógiája: a már készen, nyelvileg helyesen megformált ismereteket a nyelv támogatásával adjuk át a tanulóknak

2. A kifejező pedagógiája: a közvetítés forrása nem egy előre előállított tudásrendszer, hanem maga a valóság. Ebben a pedagógiában a lényeg, hogy a tapasztalatainkból, a tanulás tárgyával való direkt kapcsolatok támogatásával tanulunk. A közvetítők az ingerek, a látás, a hallás, továbbá a többi érzékelési processzus játssza a döntő szerepet a tanulásban.

3. A cselekvés pedagógiája: itt a közvetítésben a cselekvés játssza a döntő szerepet. Ennek a pedagógiának a képviselői ezt a pedagógiát amiatt tartják magasabb rendűnek minden megelőző pedagógiai elképzelésnél, mert benne nem csupán az ismeretek nyelvi átadása, nem is csupán a kifejező a lényeg, hanem az, amit a tanuló maga tevékenykedik. Azt vallják, hogy a tanuló öntevékenysége vezet tanuláshoz. Am a forrás továbbra is a tanulón kívüli valóság, de annak üzeneteit már nem csupán az érzékszerveinek támogatásával fogadja be a tanuló, hanem a cselekvései lesznek a közvetítők (M. Nádasi et al. 2006).

A három ismeretátadás, a kifejező, ezen kívül a cselekvés pedagógiái, bár nagymértékben különböznek egymástól, de legfontosabb jellegzetességükben azonosak. Mindegyik a tudásközvetítés megvalósítása, részletezése (M. Nádasi et al., 2006).

1.2 A tanulás pszichológiai értelmezése

A pszichológia a tanulást, mint a viselkedés relatív tartós megváltozását definiálja, ami a tapasztalat következménye képen alakul ki, s nem tartozik ide az érésnek, ezen kívül időleges állapotnak tulajdonítható viselkedésváltozás (Atkinson et al., 1995.)

A tanuláslélektan legnagyobb mértékben az állatkísérletekre alapoz, emiatt tágan értelmezi a tanulás terminusát. A pszichológiatörténettel kapcsolatos könyvekben majdhogynem mindig utalnak Ivan Pavlov (1849-1936) orosz pszichológus által végzett kísérletekre. Véleménye szerint a tanulás nem más, mint feltételes reflexek hosszú sora. A Pavlov által leírt tanulási módot klasszikus kondicionálásnak nevezzük. Hamar kiderült azonban, hogy az ezen fajta kondicionálás csupán az önkéntelen reflexcselekvések esetén következik be, ami az embernél nagyon nem gyakori. Burrus Skinner (1904-1990) nevéhez

fűződik az operáns kondicionálás. A pavlovi kísérletekkel ellentétben, ez már feltételezi a kísérletben lévő patkányok aktív közreműködését, hogy a kívánt viselkedés létrejöhön (Virág, 2013).

A tanuláspszichológiai teóriákban nagyon eltérő meghatározásokat tapasztalhatunk. Egy viszont közös bennük, hogy együttesen hangsúlyozzák: a tanulás hosszabb távon ható, alkalmazkodó változást jelent. A változás externális hatásra, vagy tapasztalás révén, esetleg a már meglévő tudásunk újrendezése által történik. Az viszont korántsem evidens, hogy ez a hosszabb táv pontosan milyen időszakot is ölel fel, hiszen vannak olyan dolgok, amelyeket életünk végéig nem felejtünk el, más dolgokra csupán pár napig emlékezünk, valamint mégis mindkét esetben tanulásról beszélhetünk. Az érzékszerveinket érő ingerek egy szegmense rövid távú memóriánkba (munkamemóriánkba) kerül be, ezt követően pedig, esetleg kiürül, esetleg eltárolódik a távlati memóriában. Az, hogy melyik információ hová kerül sok mindentől függ, mennyit ismétljük az adott információt, összetudjuk-e kapcsolni a már meglévő információval? (Virág, 2013).

A tanulás a legszorosabb kapcsolatban az emlékezéssel van. Gyakran a pedagógia is az emlékezet fejlesztésére helyezte, helyezi a hangsúlyt, példának okáért a memoriterek bevézésén keresztül. Azonban ez a terminus mostanában tágabb értelmezést kapott. Ez magába foglalja a tanulás pszichikus folyamatokkal való kapcsolatát, az egész személyiség, az összes értelmi kompetencia fejlődését is. Az emlékezettel párhuzamos módon merül fel a gyakorlás kérdése. Eszerint nem nevezhetjük tanulásnak az olyan változásokat, amik nem a gyakorlás eredményeként következnek be (Virág, 2013).

A tanulás, valamint a motiváció kapcsolata is kiemelten fontos. A tanulási motiváció egy tanulásra készítő erő, amely aktivizálja, irányítja, integrálja a tanulási tevékenységet (Rabi Ferencné 2008).

A tanulási motiváció vizsgálatát egy olyan szerteágazó kutatási terület, amely számos elméletet magában foglal. Ezen elméletek magyarázatot kínálnak a tanulást kísérő pszichikai, ezen kívül társas folyamatokra, viszont nem rendelkezünk egyedüli elmélettel, amely kielégítő magyarázatot kínálna a tanulással összefüggő motivációs jelenségek összességéről (Fejes 2015).

A tanulási motivációnak több jellegét ismerjük. Beépült (internalizált), belső tanulási motivációról abban az esetben beszélünk, ha a lelkiismeretünk, kötelességtudásunk alapján teszünk eleget az iskolai követelményeknek. Fejlődésünk alkalmával elsajátítottunk egy értékrendet, ez az értékrend jelenti számunkra a hajtóerőt. Interior (belső) (intrinzik) tanulási motivációról abban az esetben van szó, ha a tanulásra hangolt állapot

személyiségünkből keletkezik, (érdeklődünk a tananyag iránt), esetleg a tanulási szituáció jellegzetessége révén alakul ki. Externális (extrinzik) tanulási motiváció fennállása esetében úgy érezzük, hogy a tanulás csupán instrumentum valamilyen külsődleges célkitűzés elérése érdekének megfelelően megy végbe. De előfordulhat olyan eset is, hogy negatív externális hatás „motiválja” a tanulást (pl. szülői szigor). A elismertség motiváció valahol az interior (belső), valamint a externális motiváció között helyezkedik el. Ekkor az én érvényesítés, valamint a externális versenyhelyzet inspirál a tanulásra.(Rabi Ferencné 2008).

A tanulási motivációra olyan folyamatként tekinthetünk, amelynek protokollját többek között az individuuum motívumkészlete determinálja. Ezen motívumkészlet számtalan öröklött, továbbá tanult összetevőből együtt áll. (Fejes, 2015)

Említést szükséges tennünk még az önszabályozott tanulásról is..Az önszabályozott tanulás azt jelenti, hogy a tanuló saját magát motiválja, teljes felelősséget vállal a tanulási folyamatáért egészen a tervezéstől a megvalósításon keresztül az értékelésig. (D. Molnár, 2013).

II. A TANULÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ ÉLETKORI SAJÁTOSságOK

Ha a tanulást mentális szemszögből vizsgáljuk, elmélkednünk szükséges arról is, hogy a különféle életkorú diákok milyen, lényeges sajátosságokkal bírnak a tanulás szempontjából. (M. Nádasi et al., 2006).

A tanuláshoz sok olyan komponense van, amelynek megléte, működése segíti a tanulási processzus hatékonyságát, hiánya pedig korlátozza, nehezíti annak eredményességét. Ezek az interior (belső) faktorok, kiemelten fontos szerepet játszanak tanulásunkban.

a.) Tehetség, kompetenciák - örökletes tulajdonságok – számolni szükséges velük, akár jónak, ezen kívül elégnak ítélnék meg, akár nem.

b.) Környezeti hatások – az ember növekedése alkalmával sokat merít abból a mikrokozmoszból, (család) ahol nevelkedik. A látott, tapasztalt minta egy bizonyos szintig beépül az egyénbe.

c.) Önismeret, önbizalom – fontos megismerni önmagunkat Merjünk hinni abban, hogy amit nagyon akarunk, azt végre is tudjuk hajtani!

d.) Motiváció (mozgatórugó) – Olyan erő, amely az ember bensőjéből keletkezik egy célkitűzés eléréséért.

e.) Kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy – ezek velünk született tulajdonságok. Kisiskolás korban ezek még önkéntelenek, a növekedés alkalmával válik egyre csak tudatosabbá.

f.) Akaraterő – Akaraton azt a képességet értjük, amelynek támogatásával egy bizonyos célkitűzés elérése érdekében megfelelően mind externális mind belső akadályba ütköző cselekvést viszünk végbe (Rabi Ferencné, 2008).

A tanuláshoz vannak externális feltételei is az interior (belső) feltételek mellett. A jó fizikai állapot releváns feltétele a tanuláshoz. De csupán az egyik feltétele. Számos más lényeges szempontot is figyelembe szükséges venni az otthoni tanulásnál (Rabi Ferencné, 2008).

A tanulás eredményessége nagyban függ ezektől a feltételektől ezen kívül más faktorok is jelentős mértékben befolyásolja. A tanulási kompetenciák megalapozása, az alapkészségeket hangsúlyozó tantervi célkitűzések, strukturált tartalom, értékközvetítés, továbbá kompetenciafejlesztés, a tanulási idő kihasználása is jelentős mértékben játszik szerepet a tanulás eredményességében. Lényeges még a tanulói haladás nyomon követése is. Az egyes feladatokra irányuló, továbbá az összteljesítmény értékelése, visszacsatolása. Az eredményességet kedvezően befolyásolja, ha a tanulók felé magas szintű elvárásokat

fogalmaz meg a pedagógus, továbbá az iskola, de teljes mértékben teljesíthető formában. A tanulás eredményessége érdekében megfelelően kulcsszereplő az effektív pedagógus, aki tanítási gyakorlatát permanensen hozzáigazítja a tanulók szükségleteihez, képes egyénre szabott részletes oktatásra. Erős hatása van a családi háttérnek, az iskola organizációs attribútumainak, továbbá azoknak az elvárásoknak, amelyeket a tanulók, a szülők, valamint az iskola támasztanak a tanulókkal szemben. A pedagógusi munka legfontosabb, az eredményességet nagymértékben befolyásolni képes tényezői a reflektálás, a kommunikációs készség, a rugalmasság, a leleményesség, a feladatorientáltság, továbbá az elhivatottság (Nagy Mária, 2006).

2.1 Kisiskoláskor

A 6–10 éves gyerekek életében az iskolába lépés olyan hatalmas változást jelent, mely fejlődésük minden területén alkalmazkodást követel meg tőlük. Iskolába lépés előtt lehetőségük volt egész nap az energiáikat testmozgással levezetni, az iskola keretein vagy inkább a tanórákon belül ezen a területen jelentős korlátot vezetnek be az életükbe: nem állhatnak fel akkor, amikor csak eszükbe jut. A szellemi munka még jelentős megterhelést jelent számukra, emiatt lényeges az elegendő mennyiségű pihenés, amely nem pusztán az éjszakai alvásra terjed ki, hanem a tanulási tevékenységet ésszerű gyakorisággal megszakító játékos, a tanuláshoz nem kapcsolódó, alternatíva szerint a szabad levegőn végzett tevékenységekre is. Társas életükben is változások következnek be. Bár az óvodában is kortársak között voltak, az iskolába lépést követően nő az igényük a baráti kapcsolatok kialakítására. Egyre érettebb szabálytudatuk, továbbá szabálykövetésük a csoportos tevékenységformákra is alkalmasabbá teszik őket akár tanórai, akár tanórán kívüli körülmények között. Ezzel párhuzamosan a szabályokat nagyon komolyan veszik. Leginkább egy adott helyzethez igazítják, ami leginkább a csoportmunkában okozhat problémát. Emocionális fejlődésükre a fokozott érzékenység jellemző: nehezen fogadják a bírálatot, kritikát, könnyen megsértődnek, ezen kívül az esetleg előforduló kudarcokat is rosszul viselik. Rendkívül lényeges számukra a dicséret, különösen a felnőttektől – szüleiktől, továbbá tanítóiktól – származó elismerés, ezzel párhuzamosan a kor előrehaladtával egyre jobban odafigyelnek arra is, miket gondolnak róluk társaik (M. Nádasi et al., 2006).

A kognitív innováció vonatkozásában a legnagyobb jelentőséggel, az iskolával, valamint a tanulókkal kapcsolatos beállítódások, beállítódások kialakulása bír ebben az életkorban. A 6–10 éves gyerekek nagyon szeretnek beszélni, nagyobb részük sokat

jelentkezik az órákon, valamint életüknek majdhogynem minden mozzanatát is szívesen megosztják tanáraikkal. Sok esetben árulkodnak egymásra. A kisiskolás gyerekek egyre jobban képesek figyelembe venni más nézőpontokat nem csak a sajátjukat. Figyelmük terjedelme is egyre nagyobb mértékben alkalmazkodik az elvárásokhoz. Rövid, ezen kívül távlati emlékezetük rapid módon fejlődik: nagyobb számú ismeret, és hatékonyabban képesek raktározni. A 7-8 évesek már az emlékezet folyamatáról is vannak elképzeléseik(M. Nádasi et al., 2006).

A kisgyermeknek, még az első osztályba lépő kisiskolásoknak is amiatt olyan nagyméretű a feje a testéhez mérten, mert már kifejlett központi idegrendszere van. Az agy a legoxigénigényesebb szerv, valamint a kisgyermek agya azon felül még fejlődőben is van. Ezzel párhuzamosan az iskolába lépő gyerek tüdőlebenyeinek felszíne egyötöde a felnőttének. Egyötödnyi tüdőről szükséges oxigénnel ellátnia egy „felnőtt” agyat, amelyik azon felül még fejlődik is. Ezt csupán abban az esetben tudja megtenni, ha naponta legalább négy-öt órát rohangál, ezen kívül ordít a szabad levegőn. Az iskolába lépő kisgyermek figyelmének terjedelme 6-8-12 perc között ingadozik, lassan nő 15-17 perc (Vekerdy, 2006).

2.2 Tanulási orientáció

A tanulási orientáció, valamint az iskolai motiváció kutatása az elméleti háttérét tekintve szorosan összefügg egymással. A tanulási orientáció elnevezés Eintwistle-től származik. Tanulási orientáció: a tanulmányokkal kapcsolatos perszonális célkitűzések, motívumok, elvárások, szándékok, habitus, kétségek összessége. (M. Nádasi et al., 2006).

Az iskolában folyó oktató-nevelő munka hatékonyságának érdekének megfelelően több követelmény van a pedagógusokkal, ezen kívül a diákokkal szemben. Lényeges a tanár elköteleződése, szakértelme, türelme, de mindezek mellett a diákok tenni akarása, elszántsága ahhoz, hogy egy feladatot minél precízebben pontosabban végezzenek el (Balogh, 1987).

A tananyag mindig növekszi, tengernyi információt szükséges átadni a gyerekeknek kötött tanterv mellett, így a megtanult adat gyakorlati használatára, ezen kívül rendszerezésére kevesebb idő jut. Ezért lényeges az, hogy az oktatásnak olyan tanulókat szükséges képeznie, akik képesek az információt önállóan tanulni, használni, akik képesek a nehézségeket megoldani (Balogh, 2004).

Ezen célnak az elérése effektíven funkcionáló tanulási stratégiák hiányában elképzelhetetlen. „A tanulási stratégiák a tanulási tevékenységre irányuló tervek, amik az

információgyűjtést, az adat feldolgozását, ezen kívül annak szükség szerinti előhívását foglalják magukba” (Tóth, 2000. 152. o.).

A tanulási tevékenységekhez, feladatokhoz társul a tanulási orientáció vagyis, hogy a diákok szándékkal, elvárással, perszonális célkitűzésekkel, esetleg kétségekkel indulnak neki tanulmányaiknak. (M. Nádasi et al., 2006).

A tanulási orientációnak négy fő jellegét állapították meg: tudományos, akadémikus, esetleg professzionális, perszonális, továbbá társadalmi orientációt. (M. Nádasi et al., 2006).

A professzionális orientációhoz tartozik a saját belső személyiségünkbe való belátás, valamint az externális, kivitelezhető világ, ezen kívül a benne lévő foglalkozásokba való belátást, de kiterjed a szakmaválasztásra is. Ezzel párhuzamosan ugyanúgy értjük alatta egy adott szakmára való felkészülést, munkatapasztalatot (szakmai orientáció) (Vermunt, 1996, 1998).

A szakszerű orientáció célkitűzése, hogy okosabbak legyünk a professzionális előremenetel.

Perszonális orientáció, amikor a múltban elkövetett hibáink ismétlődését szeretnénk kikerülni, újabb kihívások révén érhetjük el.

Társas orientáció célkitűzése a kellemes időtöltés, ösztönözz minket a sport, ezen kívül a kollektív tevékenységekkel járó szórakozás.

Egy témának a feldolgozását a domináns stratégiák is befolyásolják. A kognitív feldolgozó stratégiák olyan gondolkodási tevékenységet jelentenek, amelyeket a tanulók saját céljuk érdekében használnak fel. A tananyagot sokféle módon dolgozhatják fel. Lehet ez a témák közötti összefüggések keresése, szétválaszthatjuk az információt fontosság szerint, elemezhetjük, strukturálhatjuk stb. Ezen választott stratégiai elemek már közvetlen módon vezetnek a tanulás eredményéhez és a tudáshoz. (Vermunt, 1996, 1998).

A feldolgozó stratégiai elemeket három típusba sorolják, ami egybefügg a tanulásról alkotott elképzelésekkel: mélyreható, reprodukáló, konkretizáló feldolgozás. Ez nem azt jelenti, hogy a feldolgozás csupán egyféleképpen történhet. A tanuló bár a legtöbb esetben egy típust alkalmaz az nem zárja ki, hogy időnként másik feldolgozási típust alkalmazzon. (M. Nádasi et al., 2006).

Az hogy milyen módszert preferál a tanuló tanuláskor kapcsolatban van a tanulásról alkotott elképzelésével. Azok a tanulók, akik a mélyreható stratégiákat alkalmazzák szívesebben, arra törekednek, hogy az információt megértsék, az újabb információt a

régihez kapcsolják, érdeklődnek a tantárgy iránt, önállóan tudnak véleményt alkotni. (Kálmán, 2006).

A mélyreható feldolgozás alkalmával a tanuló összeköti a különféle fejezetekben olvasottakat; hogy felkutassa a tanult teóriák közötti különbségeket, hasonlóságokat; a kurzus témájáról próbál igen összetett, mindenre kiterjedő képet kialakítani; hogy az újabb ismereteket összekapcsolja azzal, amit már tud; ezen felül kritikusan kezeli az olvasottakat, az adatok alapján saját maga próbál megfogalmazni következtetéseit. A mélyreható feldolgozás jellemzői: A tanultakról igen összetett, mindenre kiterjedő kép kialakítása, a hasonlóságok, továbbá differenciák kiemelése, a tanultak kritikus kezelése, összehasonlítása a korábbi tudással, tapasztalatokkal. (M. Nádasi et al., 2006).

A mélyreható még három részre osztható. Az egyik az mélyreható: a megértésre való törekvés, továbbá az újabb anyag kapcsolódása kelti fel a figyelmet. A második a holista amire a nagyméretű összefüggések átalakítása, széles áttekintés, továbbá a rapid, esetleg túl rapid következtetés a jellemző. A harmadik az intrinsic amire jellemző a tantárgy érdeklődése, lelkesedés a tanulás iránt. (Kozéki, Entwistle 1986).

A szervezett feldolgozás a tankönyvből egymás után dolgozzák fel (Kozéki, Entwistle 1986).

2.3 Tanulási stílus kisiskoláskorban

A tanulási módszerek egy olyan a kognitív folyamatokat segítő eljárások, amelyet a tanulók saját maguk választanak célirányosan, néha viszont csak spontán módon alkalmaznak. Tanulási módszerek alatt különböző tanulási technikák alkalmazását értjük. Legtöbbször tervezett egységben valósulnak meg, ugyanakkor a terminológiai használatban megjelenik valamiféle bizonytalanság. Lappints szerint a tanulási módszer egyik szinonimájaként értik a tanulási technikát is, a tanulási szokást és a tanulási stratégiát. Felosztása szerint tanulási szokások automatizáltan működnek, módszerek alkalmazásával viszont jellemző a tudatos tervezés, melynek velejárója a helyzethez való alkalmazkodás, vagyis elsősorban nem az automatizmusról illetve sztereotipizált válaszadról van szó. (Lappints, 2002).

A tanulási stílusnak és a kognitív stílusnak számos különböző meghatározása létezik a szakirodalomban, és a két fogalmat gyakran szinonimaként kezelik. Ez a fogalom évtizedek óta létezik a szakirodalomban. A tanulási stílusok korai meghatározásai „jellegzetes kognitív, affektív és mentális viselkedések voltak, amelyek viszonylag stabil

mutatói annak, hogy a tanulók hogyan észlelik, hogyan reagálnak a tanulási környezetre.” A tanulási stílusok negyedszázaddal későbbi meghatározása: Információ az egyén tanulási stílusáról jellemzően rögzítésre és feldolgozásra kerül (Bernáth, N. Kollár, Németh, 2015,).

A tanulási stratégia viszont már egy komplex viselkedésmód, amely magában foglalja a tanulási módszert (Falus, 2000).

A tanulási stratégiának több meghatározása is létezik. A leggyakoribb a műveletek sorrendjének leírása; a döntések rendszere, amelyet bizonyos tartósság és elrendezés jellemez; a tevékenység pontos terve, amely magában foglalja az információgyűjtést, az információk feldolgozását és tárolását, valamint a visszakeresést (Lappints, 2002).

A tanulási stratégiák csoportosításával megkülönböztetünk alapvető és összetett stratégiákat. Az alapvető házirendek funkcionális összekapcsolással jönnek létre. Például egy alapvető tanulási stratégia szövegek olvasása, kulcsfogalmak összegyűjtése és kérdések feltevése az anyaggal kapcsolatban. A kifinomult stratégiák az anyagfeldolgozás minden lépését meghatározott sorrendben foglalják magukban (Szitó, 2003).

A tanulási stratégiák alkalmazása során a tanulóknak mérlegelni kell, hogy milyen stratégiákat milyen helyzetekben tudják hatékonyan alkalmazni. Balogh hangsúlyozza, hogy a tananyag szervezettsége és elfogadhatósága kritikus a stratégia alkalmazása szempontjából. Pedagógus szemszögből ez a tananyag szerkezetének alakítását jelenti annak rendszerezésére, egymásra épülő tudásra. (Balogh, 1998).

A tanulási stratégia öt lépcsője

1. Barátkozás (áttekintés, lényegfeltárás, a gondolkodás beindítása, az infó kiszűrése)
2. Kérdések (szakaszok után kérdőszavas kérdések és válaszok, koncentráció)
3. Aktív olvasás (megértés, fürkészés, böngészés, redukálás, aláhúzás, kiemelés, jegyzetelés, megértés, összefüggések feltárása, max. 3x)
4. Felidézés (önellenőrzés, felmondás, kérdések-válaszok-ellenőrzése)
5. Ismétlő áttekintés (főbb fogalmak, csomópontok újra olvasása, este) (Szauner Jánosné 2017).

A tanulási stratégiák csoportosítására a szakirodalmi forrásokban több verzió is található. A gyakorlati fejlesztésben jól használható az, amelyet Kozéki, továbbá Entwistle közöl. Ők három alaptípust különböztetnek meg: a mélyreható, a szervezettet, továbbá a mechanikust.

A mélyreható stratégiára jellemző, hogy a dolgok megértésére törekszik, ebben elsődlegesen az összefüggések megragadása, az újabb ismeretek régiekhez való

kapcsolása, széles áttekintés, következtetések levonása, rendszerszemlélet játszik meghatározó szerepet.

A szervezett tanulás a rendszeresség, megfelelő munkaszervezés alapkövetelményeire épül. A mechanikus tanulás a részletek megjegyzésére épül. Az összefüggések felkutatása ezen módszerben alig kap szerepet, a rövidtávú minél pontosabb ismeret felfedezés a tanulás primer célkitűzése (Balogh, 1998).

E három fő tanulási stratégia az elemi tanulási technikájából épül fel. Ezek egy-egy tanulónál sajátos módon keverednek, és ezek eredményezik egyik vagy másik stratégia dominanciáját. Leggyakoribb elemi tanulási technikák:

1. Szöveg hangos olvasása.

A hangos olvasáskor jobb a megértés a kiinduló, kevésbé gyakorlott olvasó részére, éppen emiatt könnyebb, ezen kívül kevésbé fárasztó részére. Ezzel együtt egyéb előnyei is vannak. A tanító rövid idő alatt észreveszi a hibát, valamint javíthatja azt; kiderül, milyen olvasástechnikai hibákkal küzdenek az egyes diákok (betűtévesztés, szótagcsere, stb.), így sort kerülhet a célzott fejlesztésre. Ezzel párhuzamosan a gyermek is könnyebben észreveszi, hol hibázott, ezen kívül lehetősége nyílik az azonnali önjavításra. A hangos olvasás gyakorlását össze szükséges kötni beszédművelési, beszédtechnikai gyakorlatokkal is.

2. Néma olvasás

Teljes mértékben természetes módja a követő olvasás, hiszen ha valaki egyénileg olvas, abban az esetben a többiek az individuális olvasóval együtt az ujjukkal (szemükkel) néma olvasással követik a szöveget. Az olvasás jelrendszerének megtanulásakor elsőként halkán olvasnak, majd a szájmozgás marad, végül következik a valóban néma olvasás. A halk követő, továbbá a szubvokalizációval (szájmozgással) kísért olvasás következőképpen átmenetet képez a hangos, továbbá a néma olvasás között.

3. Az elolvasott szöveg elmondása.

Az elolvasott szöveg megértése után, röviden, lényegre törően elmondják a tartalmát.

4. Az elolvasott, esetleg elmondott anyag néma átisméltése szövegbeli támpont nélkül.

5. Elmondás más személynek.

6. Elolvasott, esetleg elmondott szövegről magnófelvétel készítése, ezen kívül visszajátszása.

7. Ismétlés (bármely módon).

8. Beszélgetés a társakkal a tanult információról.

9. Áttekintés.

Előzetes: a cím, alcímek, főbb bekezdések, fejezetrész rövid összefoglalója.

Utólagos: aláhúzások áttekintése, saját, esetleg pedagógusi jegyzettel való összehasonlítása.

10. Ismeretlen szó meghatározása.

A szöveggörnyezet elemzése, felbontása alapján. Visszalapozás a könyvben korábban tanult fejezethez. Szótárak, lexikonok, kisegítő könyvek fogyasztása.

11. Aláhúzás: a fontosabb részek kiemelése céljából.

12. Parafrazeálás: egyes mondatok, szövegrészek átfogalmazása.

13. Kulcsfogalmak kiírása.

14. Jegyzetelés.

Hallott anyag alapján. Szöveg olvasása közben. A jegyzetelt anyag vizuális tagolása. (Aláhúzás, nagybetűs írás, nyilak, betűk és számok, egyéni jelek, színek, stb.)

15. Tanári vázlat, esetleg ábra értelmezése.

16. Fogalmak közti kapcsolatok megkeresése, valamint ennek rögzítése.

Egy fontos terminus köré illeszkedő asszociatív fogalmak. Alá-, valamint főlérendeltségi viszonyok. Mellérendelt viszonyban lévő fogalmak. Ellentétes fogalmak. Ok-okozati kapcsolat.

17. Összefoglalás készítése.

18. Kérdések feltevése.

Mit fogok megtudni? Mit nem értek? Mire kaptam választ? Mit tudok most, hogy tanulmányoztam a szöveget? stb.

19. Saját, esetleg mások által feltett kérdésekre válaszadás.

20. Ábra készítése.

21. Az anyag elmondása jegyzet, esetleg vázlat alapján.

Előzetes: a cím, alcímek, főbb bekezdések, fejezetrész rövid összefoglalója.

Utólagos: aláhúzások áttekintése, saját, esetleg pedagógusi jegyzettel való összevetése

Ezek a technikák teljesen más eredményeket reprezentálnak, ha megváltozik az ismeretfeldolgozás mélysége vagy a képességfejlesztés intenzitása megnő. Ezek együttesen is szerepet játszhatnak egy tanuló tanulási stratégiájában. Az a szerencsés, ha nagy a repertoár. Ezek segítségével könnyebben tud alkalmazkodni egyes tantárgyak követelményeihez. Akkor merülhet fel gond, ha gyerek megragad a mechanikus tanulási

formáknál és ilyen esetben ne jönnek létre a mélyrehatolást elősegítő stratégiák. Gazdag a választék, de itt sem lehet átütő sikert elérni a tanár irányító személyisége nélkül (Balogh, 1998).

Az effektív tanulási technikák kidolgozásához figyelembe szükséges venni, hogy milyen mód felel meg legnagyobb mértékben a tanulóknak az önálló tanulásban. A tanulási stílusban az érzékletei modalitások, a társas milió és az individuum reagálás-típusa fejeződnék ki. Ezen szempontok alapján a következő főbb tanulási stílusok különíthetők el:

- **Az auditív mód** Az auditív stílusú diákok leginkább a verbális ingerekre figyelnek. Legkönnyebben a hallás utáni információt jegyzik meg és sajátítják el. Ezen stílusú diákok előnyére lehet a frontális oktatás, annak segítségével kellő mennyiségű információt tudnak megjegyezni. Célszerű náluk a szövegek hangos felolvasása, továbbá a megtanulandók hangos felmondása. Hamarabb jegyzik meg egy ember nevét, mint a kinézetét. Sok esetben beszélnek hangosabban az átlagnál, mivel hangosan szükséges gondolkodniuk. Segíthet nekik a tanulásban az, ha egy tanuló csoport keretein belül sajátíthatják el a tananyagot (Szitó, 2005).
- **A vizuális stílusú** Ezek a típusú diákok a leghatékonyabban a vizuális ingerek alapján szereznek információt. A vizuális stílusú tanuló inkább a látottakat jegyzi meg, és elsődlegesen a tananyag felvétele képileg valósul meg. A tanuláshoz szükségesek képek, rajzok, diagramok, szövegkiemelők használata, mert agyuk könnyebben raktározza el a vizuális úton érkező információkat. Könnyen megjegyzik egy szoba részleteit, egy arcot, inkább, mint az ott történt beszélgetéseket. Segíthetik a tanulásukat a prezentációk, képek, rövid jegyzetek (Szitó, 2005).
- **A mozgásos stílusban** A mozgásos mód alkalmával a cselekvés kerül előtérbe. A kisgyerekek és az óvodások nagyon könnyedén tanulnak, és idéznek fel mozgással kísért mondókákat, verseket. A mozgás hozzáad az adatok feldolgozásához. Ebből kifolyólag a tanulók sokkal motiváltabbak lennének, ha az oktatásban sokkal jobban építenének a mozgásra. (Szitó, 2005).
- **A társas mód** A társas stílusú személyek a társaságban tudnak effektívebben tanulni, sokkal inkább mint egyedül. Ebben az esetben a csoporttal vagy tanuló társal jut megoldásra. Emiatt ezek a diákok különbözőképpen kapnak magyarázatot arra, amit nem értenek. (Szitó, 2005).

- **Az individuális mód** A csendes stílusú diákok kimondottan egyedül szeretnek tanulni. Az ismeretszerzés folyamatában hátráltató tényezőként tekintenek a társak jelenlétére (Szitó, 2005).
- **Az impluzív stílus** impulzív stílussal rendelkezők előbb válaszolnak, minthogy átgondolták volna a válasz helyességét, valamint gyakorta az első eszükbe jutó feletet mondják ki. Impulzivitás során a személy zömmel sztereotip feletet ad. Az intuíción Szitó nem tartja, hogy kevésbé hozna jobb megoldásokat, mint a reflektivitás. (Szitó, 2005).
- **A reflektív stílus** A reflektív mód képviselői megfontolják, analizálják, logikai rendszerekbe helyezik az információkat, mielőtt reagálnának. Legtöbbször helytálló érvekkel alá is tudják támasztani válaszukat (Szitó, 2005).

A hatékony tanulási szokások kialakítására egyre nagyobb figyelmet fordítanak a szülők és a tanárok egyaránt. Tisztában kell lenünk azzal, hogy mi tekinthető hatékony tanulási szokásnak és mi nem, valamint segíteni kell a diákoknak egy jó szokásrendszer kialakításában. Számtalanszor találkoztunk már eredménytelen tanulás mögött rosszul kialakított szokásokkal vagy teljesen kialakulatlan szokásokkal. Annak a tudása, hogy hogyan is kell tanulni, mikor, és hol nem egyszerű, és a rossz szokásrendszer átalakítása nem egyszerű feladat. Ezeknek a cselekvéseknek a feltétele a rendszeres gyakorlás, kezdetben segítséggel, majd lépcsőzetesen önállóvá kell tenni (Dávid, 2006).

A tanulás optimális körülményeinek megteremtése jelentős szegmense az effektív tanulási szokásrendszernek. Szükséges egy szokványos hely a rendszeresen tanuláshoz, legyen szokványos a könyvek, íróeszközök tárolása, a tanszerek ki-, ezen kívül bepakolásának ritmusa. Csend, ezen kívül nyugalom, jó fény vegye környékén a tanulót, hogy tudjon koncentrálni tanulási tevékenységére.

Az idő megfelelő megtervezése kulcsfontosságú az eredményesség érdekében. A napi (vagy heti) időbeosztás készítése releváns teendő, ebből tudja, hogy a gyerek mikor kezd el tanulni és az várhatóan meddig fog tartani, és ami még fontos meg van határozva benne a szabadidő, amit saját maguk kedve szerint tölthetnek el. Szükségszerű meg tanulni a diákoknak jól gazdálkodni az idejükkel, legalábbis a 60 százalékkal a maradék 40 a közbejött események töltsék ki. Mint mindennek a tanulásnak is van egy szokásrendszere és fontos ennek az automatizálása. A tanulási processzus szokásrendszere alatt elsődlegesen a tanulnivaló anyagrészek beosztását, a tanulás sorrendjét értik, mint a tantárgyak tanulásának sorrendjét, az írásbeli-szóbeli anyagok tanulásának

egymásutániságát, az egyszerre tanulandó anyagrészek, valamint a szünetek beosztását satöbbi (Taskó, 2005).

A tanulás tanításának stratégiája:

Az első osztályban a legfontosabb: a szokásrend kialakítása

A tanulás külső feltételei - rend, világítás, testtartás, szemtávolság, - táska rendje, sorrendiség, pihenők beiktatása. (Kerékgyártó, Kórosi Kálmánné 2002).

A tanulás belső feltételei - akarat, képesség, motiváció, tanulást segítő módszerek - kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, akaraterő, cél, elhatározás. (Kerékgyártó, Kórosi Kálmánné 2002).

Tanulási technikák közül legfontosabb: A verstanulás technikája A tanulás tanításának stratégiája. A második osztályban a legfontosabb: A szokásrend alakítása és bővítése:

Egyéni időterv

Kézikönyvek használata

Kudarctűrés

Rövid és hosszútávú célok

Tanulási technikák közül a legfontosabb: a szóbeli tanulás és az önálló tanulás technikája. A tanulás tanításának stratégiája: a harmadik osztályban legfontosabb: a szokásrendek kialakítása, bővítése - tanulási szokások felmérése. Tanulási technikák bővítése - szóbeli tanulás technikája (előkészítés, címmeditáció, egyszeri végig olvasás, ismeretlen szavak értelmezése, újra olvasás, vázlatkészítés, próbafelmondás, újra olvasás, ismételt felmondás) - tanítva tanulás - felfedezve tanulás - minden érzékszervünkkel való tanulás - belső látással tanulás - tanórán való tanulás. (Kerékgyártó, Kórosi Kálmánné 2002).

Negyedik osztályban a legfontosabb: ugyanúgy a szokásrend kialakítása és bővítése - tanulási szokások felmérése - tanácsok a tanuláshoz - reális kép kialakítása önmagukról

Tanulási technikák közül - szöveges feladatok – feladatok, idegen nyelv tanulása (Kerékgyártó, Kórosi Kálmánné 2002).

A tanulási stílusokat más-más szempontok alapján osztályozhatjuk. A tanulási stílusok elkülönítésére rengeteg, eltérő teória született. Van olyan tanulás teória, amely a környezeti tényezőktől teszi függővé a tanulás eredményességét, mint példának okáért a hőmérséklet, hang, esetleg a fény. Más teória szerint a különféle tanulási stílusok elkülöníthetőek egymástól társadalmi motívumok alapján, vagyis az alapján, hogy a gyermek egyedül, esetleg csoportban tanul könnyebben. Létezik olyan megközelítés is, amely a fizikai körülmények alapján különíti el a tanulási stílusokat, másképpen megfogalmazva hogyan

tanul a gyermek különféle napszakokban, milyen hatást gyakorol rá a mozgás. Más megközelítések az emocionális klímát, esetleg a mentális faktorokat veszik számba a tanulási stílusok leírására (Heacox, 2006).

Tanulási stílusok az érzékleti modalitások alapján:

Auditív stílus: Azok a személyek, akik a hallás utáni információból tanulnak, a leghatékonyabban az azt jelenti, hogy náluk a legkedvezőbb a frontális oktatás. Ez azért jó, mert ők az elhangzott szövegből szűrik ki az információt és raktározzák el. Számukra érdekes lehet az is ha csoportmunkában tanulhatnak, vagy ha tanulás alkalmával olvassák fel esetleg mondja fel maguknak a megtanulandó részeket (Szitó, 2005).

Nagyon szeretnek zenét hallgatni, mindig kell, hogy valamilyen készülék szóljon körülöttük. Inkább megérdeklődik szóban az információt, minthogy utána olvassanak. Remekül megjegyzi az elhangzott dolgokat. Könnyen emlékszik vissza dalszövegekre, beszélgetésekre. Inkább megjegyzi egy ember nevét, mint azt, hogyan néz ki. Az órán az előadást hallgatja, sok esetben sokat beszél, hiszen hangosan gondolkodik (Bernáth, N. Kollár, Németh, 2015,).

Vizuális stílus: Elsődlegesen a látottak alapján szerzi meg az információt. Ha lát egy képet vagy szöveget, táblázatot, akkor annak felidézésén nem jelent gondot szóban. Az agyuk így könnyebben raktározza el a vizuális úton érkező információkat. Ehhez a típushoz tartozó tanulók inkább egyedül tanulnak, és a támogatásukra lehetnek rajzok, ábrák (Szitó, 2005).

Szeretik az élénk színeket, de a szóbeli beszélgetéseiket hamar elfelejtik. Könnyen megérti az ábrák, grafikonok jelentését és kiválóan olvas térképet. Szeret fotózni. A tanórákon a táblát, kivetítőt figyeli, hogy kulcsszavakat jegyezzen meg (Bernáth, N. Kollár, Németh, 2015).

Mozgásos stílus: A kisgyermekek nagyméretű szegmense mozgás útján fedezi fel a világot. Gondoljunk csupán az óvodásokra, akik könnyen visszaidéznek egy mozgással kísért mondókát, versikét. Ezt a technikát használja az alsó tagozatos tanulók nagyméretű szegmense, továbbá a tanulásban akadályozott gyermekek egy szegmense is. A mozgásos stílusú tanuló részére a mozgás az, ami segíthet az adatok feldolgozásában, raktározásában, sőt a hasonló mozgássorok ismétlése a felidézést is megkönnyítheti (Szitó, 2005).

Igazi örökmozgó. Képtelen egy-két percnél tovább egy helyben ülni, állni. Valamelyik testrésze állandóan mozgásban van. Beszédét erős gesztusok kísérik. A kezével mindig babrál valamit, hajtogat, matat. Tanórán rengeteg kérdéseket tesz fel. Kis tárgyakat

szorongat, nyomogat, valamint az alatt is játszik vele, miközben feljegyzéseket készít (Bernáth, N. Kollár, Németh, 2015).

Mechanikus stílus: Ez a fajta stílus nagyon hasonlít a mozgásos stílusra, mert lényegében ez is a mozgásos tevékenységen alapszik, abban viszont eltér, hogy a gyakorlati tevékenységek közben megy végbe a tanulás. Nagyon jó példa erre, hogy a gyerekeknek hiába mondjuk el, hogyan kell cipőfűzőt kötni, nem fogja megtanulni addig, míg nem mutatjuk meg. (Szitó, 2005).

Tanulási stílusok a társas miliő alapján:

Társas stílus: Vannak olyan személyek, akik nem igazán tudnak effektíven tanulni egyedül. Számukra ideálisabb a társaság vagy akár egy tanulópár. Jobban szeretik, ha a csoport közösen jut megoldásra és többféleképpen magyarázzák el nekik, amit nem értenek (Szitó, 2005)

Csendes stílus: A csendes stílus pont a társas stílus ellentéte. Ők egyedül szeretnek tanulni és kevésbé fogadják el ha társaik magyaráznak, inkább ez hátráltató tényező nekik. (Szitó, 2005).

A tanulási stílusok a motiváció alapján: A tanulási stratégiák (illetve orientáció) szorosan összefüggnek a tanulási motiváció témájával, hiszen annak függvényében, hogy mi motiválja a gyermeket a tanulásra, eltérő stratégiákat alkalmazhatnak (Kathyné Mogyoróssy, n. é.).

A diákok közötti megkülönböztetés itt elsődlegesen arra vonatkozik, hogy a személyekre milyen mértékben van hatással az externális motiválás, valamint tanulási folyamatukat milyen mértékben irányítja saját belső motivációjuk, vagyis „mennyire belső ösztönökkel” (kíváncsiság, kompetencia) készíthetőek inkább a tanuló a tanulási tevékenységére.

Nehéz teendő azonban egy tanulócsoport tagjainak tanulási stílusát felmérni, azonban hosszútávon teljesen kifizetődő.

Miután kiderült, hogy melyik tanuló milyen stílussal tanul, ezek alapján lehet megszervezni az órát. Arra azonban figyelni szükséges, hogy nem szabad túlterhelni a tanulókat minden információfeldolgozási csatornáját egyszerre, mivel könnyen összezavarodhatnak a hirtelen jövő nagyméretű információáradattal, ezen kívül a megfelelő szándék rossz kimenetelre fordulhat át. Emiatt is alkalmazhatóak órán jobban a kooperatív technikák, mivel ekkor egyénileg differenciálhatjuk a feladatokat, valamint könnyebben alkalmazhatják a saját, személyre szabott tanulási stratégiákat (Szitó, 2005).

Tanulási stílusok

A stílusok felosztása	A stílus megnevezése	Jellemzők
1. Érzéketi modalitások alapján:	Vizuális	Látási dominancia
	Auditív	Hallási dominancia
	Taktilis-kinesztetikus	Tapintási és mozgási dominancia
	Vegyes	Nincs dominancia
2. A feladatmegoldás módja alapján	Reflektív	A válaszokat gondosan mérlegelő tanuló
	Impulzív	Gyors, sokszor pontatlan nem átgondolt válaszadás
3. Irányítás módja alapján	Szukcesszív	Az apró lépéseket tartalmazó irányítást szereti
	Szimultán	Összetettebb feladatokat kedveli, egyidejűleg többféle információt is képes kezelni.
4. Társas környezet	Egyéni tanulás	Zavarják a környezet ingerei, inkább a csendet, nyugalmat kedveli
	Társas tanulás	Kedveli a társak jelenlétét, tanulás során azt igénybe is veszi

Tanulási stílusok 1. számú táblázat

(Lappints, 2002).

2.4 A tanulási stílus mérése és fejlesztése

A tanulási stílus felmérésének célja, hogy megtudjuk, milyen információfeldolgozási módokat preferálnak a gyerekek. (Fürecht et al., 2005)

A tanárokkal szemben egyre nagyobb elvárásként jelenik meg, hogy a gyerekeket az önálló tanításra készítsék fel. Az effektív, továbbá eredményes tanulást számtalan faktor befolyásolja (külső és belső tényezők, affektív és kognitív tényezők, tanítási és tanulási módszerek, stb.) A tanulás során olyan stratégiákat alakítunk ki, amelyek által jobb eredményeket érhetünk el. A siker pedig attól függ, hogy helyesen választjuk-e meg ezeket és effektíven alkalmazzuk (Taskó, 2005).

Sokféle tanulási technika, stratégia, továbbá metódus létezik, amik alkalmazásával kapcsolatban jelentős individuális eltéréseket figyelhetünk meg. Ezek alkalmazását nem pusztán a megtanulandó anyag jellege fogja meghatározni, hanem a tanuló személyisége, tanulási szokásai, tanulási stílusa, stb is (Falus, et.al. 2007).

Egy adott tanulási technika, továbbá stratégia hatékonyságának megítélése mindig viszonylagos, továbbá nagyban attól függ, hogy az individuum tanulását milyen mértékben teszi hatékonyá. Megkülönböztetünk elemi (pl.: ismétlés, az olvasott szöveg elmondása, ismeretlen szó meghatározása, parafrázis, stb.), ezen kívül komplex tanulási technikákat, ezen kívül tantárgyfüggő tanulási technikákat is (Taskó, 2009).

Az összetett tanulási stratégiákon az elemi tanulási technikákból felépülő sajátos rendszert értjük (Balogh, 2006).

A tanulási stratégiai fejlesztése kognitív és motivációs összetevőkre épül:

Kognitív összetevők:

1. A tanulási stílusokkal foglalkozó kutatások rámutatnak arra, hogy az egyének különböznek abban, hogy milyen információfeldolgozási stílust részesítenek előnyben.

2. A metakogníció elmélete azt hangsúlyozza, hogy az elsajátítandó információ és a feladat természetétől függően képes az egyén kiválasztani és alkalmazni az adott helyzetnek megfelelő információt feldolgozó stratégiát. A különböző egyének azonban eltérő tapasztalattal, az iskolában a gyengébb tanulók kevesebb stratégiával kapcsolatos ismerettel rendelkeznek. Célzott tréninggel ezen változtatni lehet.

3. Információk leképeződése többféle szinten történik az idegrendszerben. Bruner három szinte történő leképezést hangsúlyoz: mozgásos, képi és szimbolikus leképezést. Az iskolai oktatás nem biztosít egyenlő feltételt mindhárom leképezési módnak, előnyben részesíti a verbális-szimbolikus leképezést. (Fürecht et al., 2005).

Motivációs összetevők:

1. A tananyaggal kapcsolatos attitűdök, értékorientációk és érzelmek figyelembe vétele, valamint befolyása célként jelenik meg a fejlesztő programban. A szorongást keltő helyzetek felismerésére a számonkérés során, valamint a sikert befolyásoló attribúciók észlelése a neveléslélektan, illetve a szociálpszichológia egy-egy vizsgált területe.(Porkolábné, 1978, 87).

2. A rejtett tanterv elmélete azt hangsúlyozza, hogy a frontális oktatás a passzív, egyedül dolgozó tanulói tevékenységet erősíti meg. (Fürcht et al., 2005).

Az iskolapszichológia teendője a tanulás hatékonyságának növelése. Erre minden tanuló esetekor van igény. A tanulási problémákkal küzdőknek amiatt lényeges, hogy képesek legyenek az iskolai elvárások minimális szintjét teljesíteni, az átlagos, esetleg akár kiugró képességűeknek pedig amiatt, hogy a tehetségük kibontakoztatását minél inkább segítsük. Végeredményben az egész iskola azon dolgozik, hogy a tanulás minél eredményesebb legyen. Ha a pszichológia eszközeivel ehhez hozzá tudunk járulni, az a tanulók, szülők, ezen kívül tanárok részére egyaránt lényeges lehet (Bernáth, N. Kollár, Németh, 2015).

Ahhoz, hogy effektíven tudjuk segíteni az iskolai tanulást, minél pontosabban ismernünk szükséges a tanulók sajátosságait, mert a különféle képességű tanulókat más-más módszerrel tudunk támogatni. A diákok között individuális differenciák azonban nem pusztán az általános tanulási kompetenciák terén vannak, hanem a megismerő mechanizmusok legkülönbözőbb területein is, az észleléstől a figyelmi folyamatokon, valamint a memóriefunkciókon át a gondolkodásig (Bernáth, N. Kollár, Németh, 2015).

A tanulási kompetencia, mint az ember minden más képessége, tanult, pszichés szabályozási rendszer, amelynek kialakulásában főként a kognitív (megismerési) funkciók játszanak szerepet. A tanulási kompetencia az ismeretek, jártasságok, készségek, valamint tanulási szokások elsajátításának pszichikus szabályozási rendszere, ami relatíve állandó attribútuma a személyiségnek (Mesterházi, 1995).

2.5 Tanulási stílust támogató hatékony pedagógiai technikák

Ha már ismerjük a gyerekek körében legnagyobb mértékben preferált tanulási stílusokat, abban az esetben alkalmazhatunk olyan effektív pedagógiai technikákat, am elősegítik a tanulás eredményességét. Összegyűjtve láthatóak szeparáltan a tanulási stílusokra bontva.

Auditív stílus: Az ebbe a típusba tartozó diákokat ültessük a terem első soraiba, hogy jól halljanak, és üljenek minél távolabb az ablakoktól és minden zavaró tényezőtől.

Hagyjuk, hogy az információkat elismételjék, feladatoknál hadd olvassa el hangosan azokat, az utasításokat és a kérdéseket egyaránt. Javasolhatjuk, hogy a tanulótársával olvassák fel egymásnak az anyagot és beszéljék meg a hallottakat. Szorgalmazzuk, hogy tanuláshoz, keressen nyugalmas helyet, mindenféle zajtól távol. Ha van kedve rímbe is szedheti az információkat, hogy könnyebben megtudja jegyezni őket (Bernáth, N. Kollár, Németh, 2015,).

Vizuális stílus: Ezeket a gyerekeket is ültessük közel a táblához, hogy jól lásson és távol az ablaktól, hogy figyelme ne kalandozzon el. Szorgalmazzuk a jegyzetelést nála, ha otthon tanul, akkor is, Használjon színes ceruzákat, filceket, kialakíthat saját szimbólumokat különböző témák, fogalmak jelölésére. A kulcsszavakat a maróra is írhatja. Az azonos témához kapcsolódó információkat egy ugyanazon színnel jelölje. Ha prezentációt készítünk tegyük azt elérhetővé számára. Mikor önállóan tanul igyekezzen kizárni a vizuális ingereket maga körül. Készíthet memóriakártyákat, dátumok esetén idővonalat. A média lapú metódusok esetükben hasznosabbaknak bizonyulnak, mint a könyvalapú tanulás. (Bernáth, N. Kollár, Németh, 2015,).

Mozgásos stílus: Fizikai tevékenységeket kell végeztetni velük, mielőtt leülnének tanulni. Javasoljuk, hogy ujjával vagy vonalzóval kövesse a szöveget olvasáskor. Az olvasási feladatokat részekre bonthatja és egy-egy egység után álljon meg, írjon rövid összegzést. A hallott információkat ültesse át a gyakorlatba, gondolkozzon el rajta, hogy hogyan is vehetné annak hasznát a való életben. Rendszeresen kell rövid szüneteket hagyni nekik, hogy mozoghassanak. Mivel valamelyik testrésze folyamatos mozgásban van had hatjuk, hogy tanulás közben sétáljon.(Bernáth, N. Kollár, Németh, 2015,).

A társas mód igényli a barátok, szülők, pedagógusok támogató jelenlétét, kedveli a tanulók, ha az anyagot megbeszélheti másokkal.

Az csendes mód a nyugalmat, csendet kedveli, zavarják a miliő ingerei, a körülötte lévő állampolgárok.

Az impulzív stílusra jellemző, hogy az ilyen diákok válaszaikat inkább intuitív módon közlik, sok esetben előbb beszélnek, minthogy mérlegelte volna (Balogh, 1995).

III. Empirikus vizsgálat a Dédai Gimnázium harmadik osztályában. A vizsgálat célja módszerei

Mindenkinek van valamilyen preferált tanulási stílusa, melynek ismerete és megértése hatékonyabbá teszi a tanulást. A tanulási stílus felmérésére, az egyén erősségeinek azonosítására számtalan teszt van forgalomban. Ez a módszer annak megismeréséhez nyújt segítséget, hogy a diákok melyik tanulási stílust részesítik előnyben, milyen módon tudnak a legeredményesebben tanulni. A stílus ismeretében hatékonyabban tudunk segítséget nyújtani a tanuláshoz.

A minta az iskola negyedik osztályát foglalja magában. Összesen 21 diák válaszait elemeztem. Az osztályban 11 fiú és 10 lány tanul. Azért erre az osztályra esett a választásom, mert helyileg közel található, létszámát pedig megfelelőnek találtam a vizsgálat elvégzéséhez.

A feltételezés a vizsgálati mintára vonatkozik.

Hipotézisek: Az osztály nagy része a mozgásos és az auditív tanulási stílust részesíti előnyben. A fiúk körében a mozgásos stílust preferálják túlnyomó többségben, a lányoknál pedig az auditív tanulási stílust.

- Memletics féle teszt

A Memletics féle teszt célja, hogy gyorsított tanulási eszközöket nyújtson a globális közösség számára. A gyerekek felfedezzék a domináns és a másodlagos tanulási stílusukat. A tesztet 2003-ban dolgozták ki, ez egy gyakorlati útmutató a gyorsabb tanuláshoz és a memória teljesítményének növeléséhez. A kézikönyvben megtalálható számos módszer a tanulás javítására az iskolában, a munkahelyen, a szabadidőben vagy akár a sportban is.

Saját tanulási stílusuk felismerésével és megértésével használhatják a számukra legmegfelelőbb technikát. Ez javítja saját tanulásuk minőségét. Ezen kívül még fejleszthetőbbé tudják tenni a kevésbé domináns tanulási stílusukat. A Memletics tanulási stílus teszt hét tanulási stílushoz tesz fel kérdéseket. A kérdéssorozat feltevésével majd az eredmények pontozásával jelzi, hogy melyik a domináns tanulási stílus.

A teszt felfedi, hogy mindenki más és más tanulási stílust preferál. Mindenkinek vegyes a tanulási stílusa. A kutatás során megtapasztalhatjuk, hogy inkább csak egy domináns tanulási stílusuk van, de akár azt is, hogy valakinek különböző körülmények között más a domináns tanulási stílusa. A teszt alapján kapott tanulási stílusunk nincs kőbe vésve, akármikor fejleszthetjük a kevésbé domináns stílusokat és ez idővel változhat.

A teszt eredményeképpen világos felépítést és konkrét lépéseket kapunk a domináns stílus használatához, hogy a lehető legeredményesebb és hatékony tanulás menjen végbe.

Felismeri az agy természetes képességeit és hatékonyan felhasználja azt, segít kihasználni az eddig még kihasználatlan képességeket. Bizonyos ismereteket ad arról, hogy mi befolyásolja pozitívan és negatívan az agyat.

A teszt hetven kérdésből áll. A kérdések mindegyikére úgy kell válaszolni, hogy a felolvasott kérdéshez jobb oldalon lévő oszlopba a megfelelő számot kell beírni. A számok a következők:

- 0- a leírás nem illik önre
- 1- csak részben illik
- 2- pontosan illik önre.
- A vizsgálat helyszíne, körülményei

A vizsgálat során alkalmazott mérőeszköz egyrészt a Memletics 70 tételes teszt, ami hét stílust azonosít (vizuális, auditív, verbális, fizikai, logikai, szociális, magányos).

Ezt a tesztet használta még Cseh Gyopárka: Hálózatok az iskolában című tanulmányában a logikus tanulás mérésére. Kutatásában a logikus tanulási stílust nevezi meg a legalkalmasabbnak, de csak kevesen tudják ezt hatékonyan elsajátítani. (Cseh, 2009.)

A felmérések elvégzéséhez az intézmények igazgatóitól engedélyt kértem. Ezt követően időpontot egyeztettem az osztályfőnökökkel. A méréseket személyesen végeztem.

A felmérést 2021. februárjában végeztem. A teszt kitöltése kétszer 45 percet vett igényben, ez az első két óra keretein belül zajlott le az osztályfőnök segítségével. Az osztály létszáma 23 gyerek, de az nap csak 21-en voltak az osztályban. A felmérések elvégzéséhez az intézmények igazgatóitól engedélyt kértünk. Ezt követően időpontot egyeztettem az osztályfőnökökkel. A méréseket személyesen végeztük

Tanulási stílust felmérő kérdőívet töltöttek ki. Az adatfelvétel személyesen zajlott. A gyerekek az iskolában kapták meg a kérdőívet, amit ott helyben töltöttek ki. A felmerülő kérdések estén a gyerekek hozzám fordulhattak. A tanulók a válaszaikat a lapon jelölhették be és ezzel döntöttek arról, hogy egy-egy állítás mennyire jellemző rájuk.

Miután szétszítottam a kérdőívet mindenki egyszerre felírta a nevét és a dátumot. A kérdéseket én olvastam fel megbeszéltek, hogy mit takar, majd megbeszéltek a választási lehetőségeket is, ha nem merült fel kérdés, akkor mindenki önállóan eldöntötte, hogy milyen választ ad.

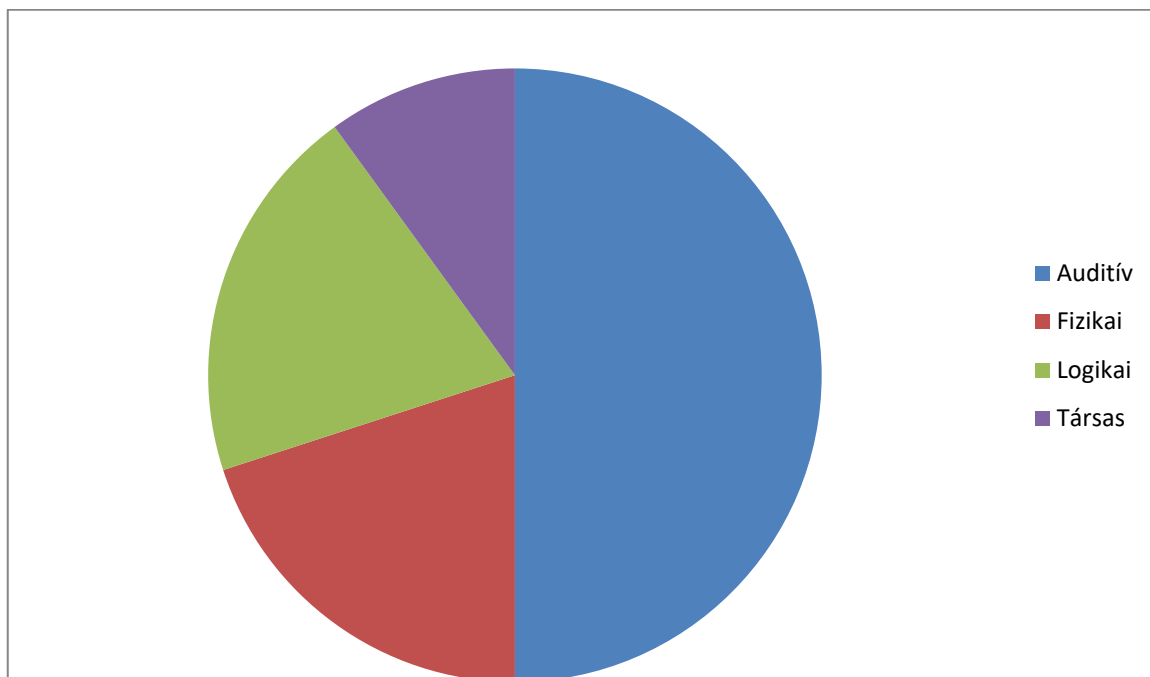
- Következtetések levonása
- A lányok körében preferált tanulási stílus:

A tíz lányból öt az auditív stílust alkalmazza kettő-kettő a logikait és a fizikait, egy pedig a társast.

Az auditív mód a verbális ingerekre figyel elsődlegesen, önálló tanuláskor sok esetben a hangos feldolgozásra épít. A társas mód igényli a barátok, szülők, pedagógusok támogató jelenlétét, kedveli a tanuló, ha az anyagot megbeszélheti másokkal.

Fizikai stílus: A kisgyermek hatalmas szegmense mozgás útján fedezi fel a világot. Gondoljunk csupán az óvodásokra, akik nagyon könnyen visszaidéznek egy mozgással kísért mondókát, versikét. Ezt a technikát használja az alsó tagozatos tanulók nagyméretű szegmense, továbbá a tanulásban akadályozott gyermekek egy szegmense is. A mozgásos stílusú tanuló részére a mozgás segíthet az adatok feldolgozásában, raktározásában, sőt a hasonló mozgássorok ismétlése a felidézést is megkönnyítheti (Szitó, 2005.)

A lányok körében preferált tanulási stílus

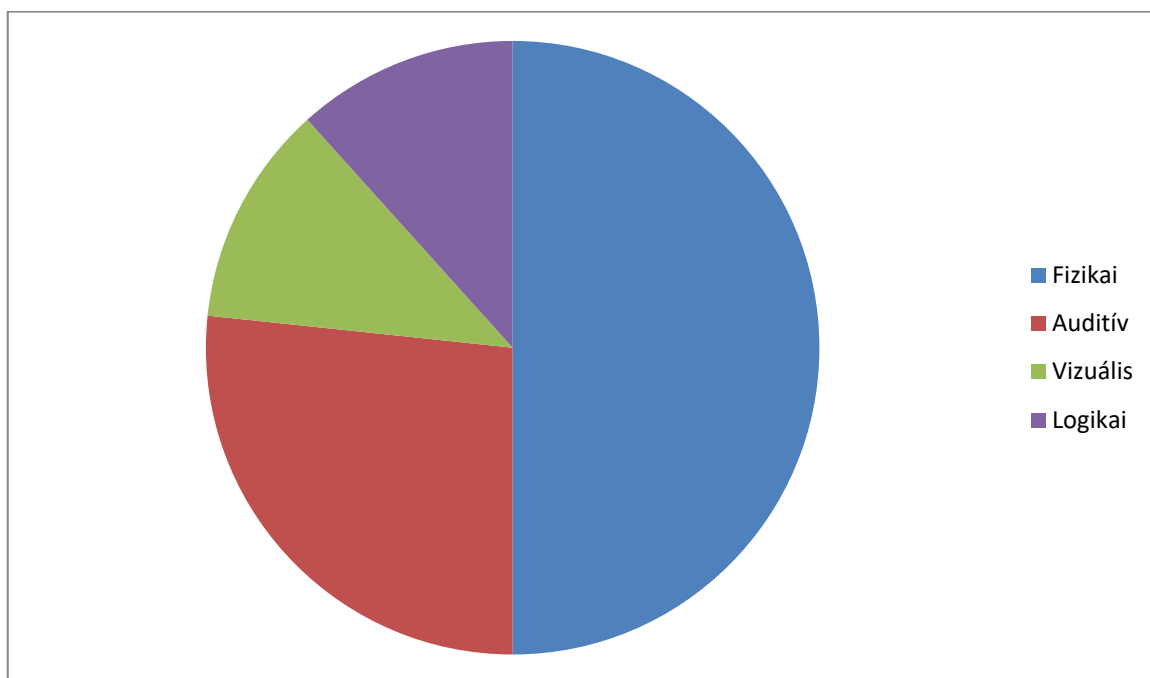
1. számú ábra

Mint ahogy a 1. számú ábra is mutatja a lányok fele használja az auditív stílust.

- A fiúk körében preferált tanulási stílus (2. számú ábra):

Az osztályban a tizenegy fiúból öt a fizikai stílust alkalmazza, négy az auditívet, egy pedig a logikait és a vizuálist.

A fiúk körében preferált tanulási stílus

2. számú ábra

Az auditív mód a verbális ingerekre figyel elsődlegesen, önálló tanuláskor sok esetben a hangos feldolgozásra épít.

A vizuális stílusú tanuló a látottakra támaszkodik elsődlegesen, a nem pusztán a memorizálás, hanem sok esetben a rögzített anyag felidézése is elsőként képileg következik be.

A mozgásos stílusban a cselekvés, a motoritás játszik vezető szerepet, a memorizálást sok esetben mozdulatokkal, leírással segítik a gyerekek.

- Az osztály átlagban az auditív tanulási stílust részesíti előnyben, ami kilenc gyereket foglal magában, hét gyerek a fizikait, három a logikait, egy-egy pedig a társast és a vizuálist.

Az auditív stílust kedvelők erősségük a hallásközpontú feldolgozás. A feladatok lépéseit hangosan mondják. Nagyon rapid módon képesek feldolgozni mind a beszélt, továbbá az olvasó nyelvet.

A mozgásos stílust kedvelők legjobban érintések, mozgás, ezen kívül gyakorlati élmények által tanulnak. Az ebbe a kategóriába tartozók sok esetben élvezik a fizikai tevékenységeket, a leleményes kézműveskedést.

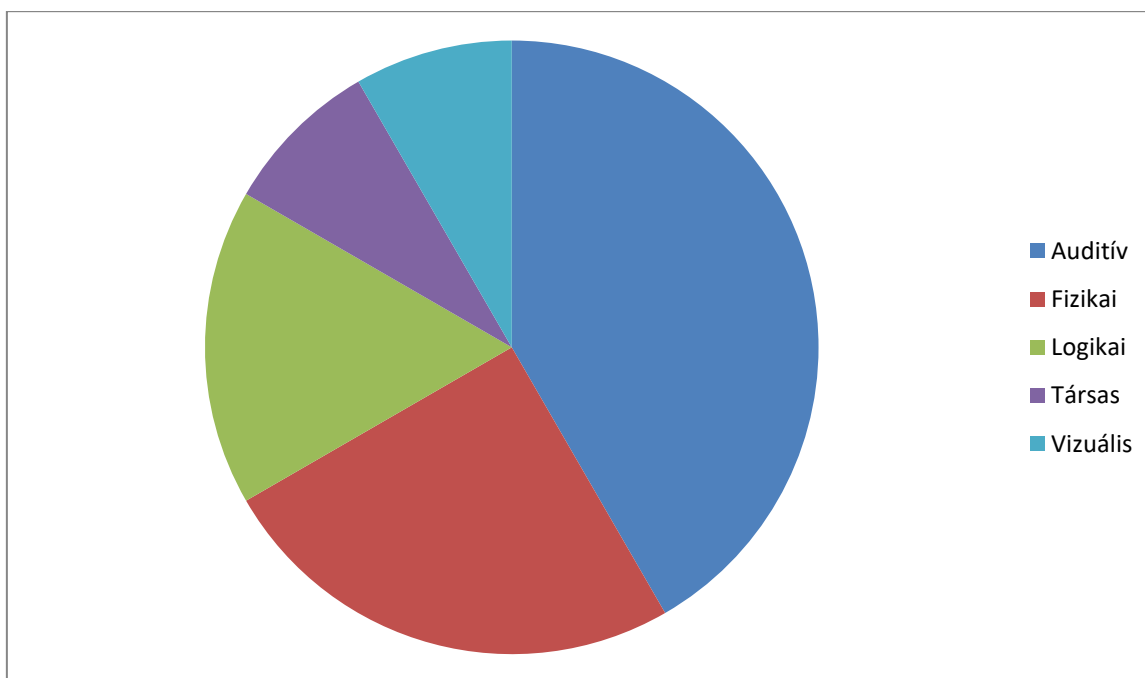
Nagyon jól tud rendszerekben gondolkodni, logikusan igyekszik meg összerakni a tanultakat. Nem elég a “ez így van, valamint kész”, értenie, tudnia szükséges a miért?

Könnyen átlát nagyméretű anyagrészeket, megérti az összefüggéseket. Szereti a lényegét kiszedni a tanultakból, majd azt átláthatóan listába szedni, elmetérképbe foglalni.

A vizuális stílust előnyben részesítők az észleléshez legnagyobb mértékben a szemüket használják, képek támogatásával tanulnak a legkönnyebben, sok esetben képekben is gondolkodnak. Előnyben részesítik a vizuális információt, példának okáért a színes ábrákat, térképeket, grafikonokat. Gyakran maguk is kiszínezik könyveiket, füzeteket, színes tollakkal kiemelik a fontosabb részeket. Nagyobb valószínűséggel jegyeznek meg egy arcot, mint egy nevet.

Tanulócsoporthoz, tanulótárral tud a leghatékonyabban tanulni, így törekedni szükséges rá, hogy minél többször együtt dolgozhasson hasonló emberekkel. Ha megbeszéli az anyagot, meghallgatják egymás véleményét vagy eljuttatják a tanultakat, az mind-mind mélyebben szívódik az ilyen jellegű ember agyába.

Az osztály átlagos tanulási stílusai:

3. számú ábra

A vizsgálati eredményekkel hatékonyabbá tehető a pedagógusok oktató-nevelő munkája, a tanulói személyiségfejlesztés a mindennapi tanítási gyakorlat alkalmával.

A preferált tanulási mód ismerete egyrészt hozzáad ahhoz, hogy a tanuló saját kognitív működésének megismerése révén fejlessze saját tanulását, másrészt elősegíti a tanárt abban, hogy tananyag-feldolgozási stratégiáinak megválasztásakor jobban figyelembe

tudja venni a diákok eltérő sajátosságait. Emiatt a tanulási mód ismerete, valamint alkalmas megválasztása elősegíti a tanulási teljesítőképesség eredményességének fokozását.

A tanulásban szerepet játszó individuális differenciák koránt sem szűkíthetők le a tanulási stratégiákra, stílusokra.

Az elemi iskolai edukáció működését Ukrajnában az Oktatásról szóló jogszabály szabályozza. A szabvány a tanulási processzus céljaként a kulcskompetenciák fejlesztését determinálja, minden eddiginél nagyobb hangsúlyt fektetve a kompetencia alapú oktatásra. A megnevezett 11 kulcskompetencia között a tanulás tanulása is megjelenik, mint az élethosszig tartó tanulás feltétele. A kulcskompetenciák fejlesztésének lehetőségeit az oktatási területek biztosítják.

Minden gyerek individuális, emiatt nem alkalmazhatunk egy módszert a tanításukra. A kutatás támogatásával megtudhattuk, hogy melyik gyermek melyik tanulási stílust részesíti előnyben, de ez nem jelenti azt, hogy csupán arra az egyre szükséges figyelnünk. Segítenünk szükséges a többi technikát is használni, amivel erősíthetik a képességeiket, ezen kívül a már jól használt technikákat fejleszthetik tovább.

3.1 Empirikus vizsgálat a Dédai Gimnázium és a Nevetleni Középiskola negyedik osztályában

- **A vizsgálat célja, módszerei**

Az elemi oktatás működését Ukrajnában az Oktatási törvény határozza meg. A szabvány a tanulási folyamat céljaként a kompetenciák fejlesztését határozza meg, eddiginél nagyobb hangsúlyt fektet a kompetencia alapú oktatásra. Tizenegy kulcskompetenciát nevez meg, ezek között szerepel a tanulás tanulása is. (Derzhavnyi standart pochatkovoï osvity vid 24.07.2019. r. N° 688).

Mindenkinek van valamilyen preferált tanulási stílusa, melynek ismerete és megértése hatékonyabbá teszi a tanulást.

A tanulási orientáció meghatározásával a tanulás megközelítés stílusát tárhatjuk fel.

A vizsgálat célja elsősorban megfigyelni, hogy miben változott meg a tanulási stílusok a Dédai Gimnázium negyedik osztályának a tavalyi évhez képest. Ezt ugyanazzal teszt segítségével mértem fel, mint a tavalyi vizsgálat során. Az eredmények összehasonlításával figyelhető meg a két tanév közötti különbség. A második teszt a tanulási orientációval áll összefüggésben.

A vizsgálati eredményekkel hatékonyabbá tehető a tanár oktatói-nevelői munkája, a tanulói személyiségfejlesztése a mindennapi tanítás során.

A vizsgálatokat Bernáth, N. Kollár, Németh 2015-ben megjelent kutatására alapoztam. A kutatás szerint a tizenévesek többsége a vizuális tanulási stílust részesíti előnyben.

A feltételezés a vizsgálati mintára vonatkozik.

A vizsgálat hipotézisei:

1. Feltételezem, hogy az osztályra túlnyomóan a vizuális és a mozgásos tanulási stílus jellemző.
2. Feltételezem, hogy a fiúk körében a mozgásos tanulási stílus jellemző, míg a lányok körében a preferált tanulási stílus a vizuális.
3. A fiúk körében a tanulás megközelítésnek a stílusa a szerialista, míg a lányok körében a tanulás megközelítésének a stílusa az intrinsic.
4. Az osztályokra a szerialista és az intrinsic stílus a jellemző.
5. Feltételezem, hogy tanulási stílusok megítélése változnak az életkorral.

• A vizsgálat helye, vizsgálati minta

A vizsgálatot a Dédai Gimázium negyedik osztályában és a Nevetlenfalui Középiskolában végeztem el. Az osztályban 23 diák tanul összesen, de a teszt kiöltésénél csak 17 gyerek volt jelen. Ebből 8 lány és 9 fiú. A nevetleni iskola negyedik osztályában 16 tanuló tanul, de a teszt kitöltésénél 14 tanuló volt jelen, ebből 8 lány és 6 fiú. Mind a két osztály magyar tannyelvű.

A vizsgálat során alkalmazott mérőeszköz egyrészt a tanulási stílus kérdőív, ami hét stílust azonosít (vizuális, auditív, verbális, fizikai, logikai, szociális, magányos).

Másrészt a Tanulási orientáció kérdőív volt. Mind a két kérdőív forrása. Kozéki Béla és Entwistle, N.J. (1986): Tanulási motivációk és orientációk vizsgálata magyar és skót iskoláskorúak körében.

A felmérést 2021. decemberében végeztem. A teszt kitöltése kétszer 45 percet vett igényben, ez az első két óra keretein belül zajlott le az osztályfőnök segítségével. A méréseket személyesen végeztem.

Tanulási stílust felmérő kérdőívet töltöttek ki. Az adatfelvétel személyesen zajlott. A gyerekek az iskolában kapták meg a kérdőívet, amit ott helyben töltöttek ki. A felmerülő kérdések estén a gyerekek hozzám fordulhattak. A tanulók a válaszaikat a lapon jelölhették be és ezzel döntöttek arról, hogy egy-egy állítás mennyire jellemző rájuk.

Miután szétosztottam a kérdőívet mindenki egyszerre felírta a nevét és a dátumot. A kérdéseket én olvastam fel megbeszéljük, hogy mit takar, majd megbeszéljük a választási

lehetőségeket is, ha nem merült fel kérdés, akkor mindenki önállóan eldöntötte, hogy milyen választ ad.

- **A vizsgálat módszerei**

A vizsgálat módszerévé a kérdőíves lekérdezést választottam.

A tanulási stílus kérdőív: ez a kérdőív abban nyújt segítségek, hogy megismerjük, hogy a diákok, melyik tanulási stílust részesíti előnyben, melyik stílus segít nekik a legeredményesebben tanulni. Ezeknek a stílusoknak az ismeretében hatékonyan tudunk segíteni a diákoknak jobb tanulási cél elérésében. A teszt hét stílust azonosít: auditív, vizuális, mozgásos. társas, csend, impulzív, mechanikus.

A teszt 32 kérdést foglal magában. A kérdések után található öt szám, ezeknek a jelentése:

- 1- nem jellemző rád
- 2- inkább nem jellemző, mint igen
- 3- nem tudod eldönteni, talán igen, talán nem
- 4- inkább jellemző rád
- 5- biztosan jellemző rád

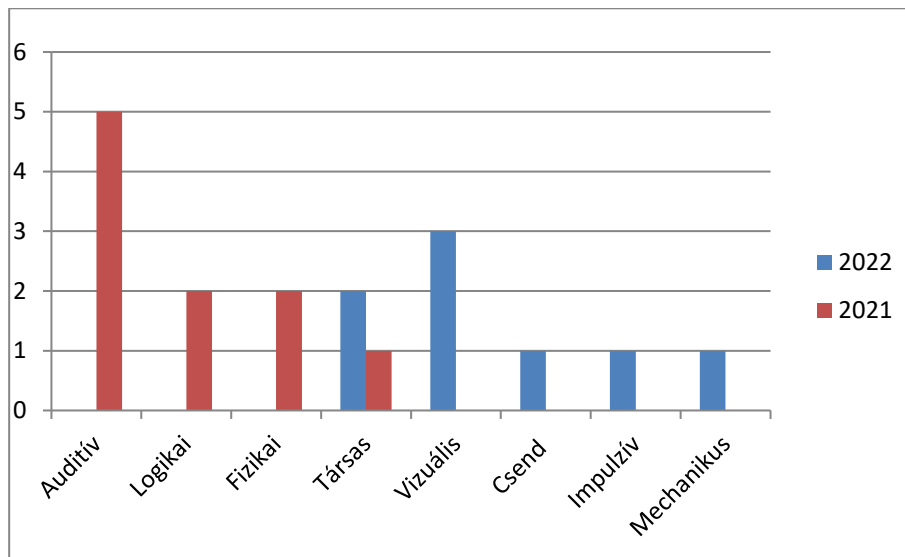
A kérdés elolvasása és értelmezése után a gyerekeknek ki kell választaniuk a fenti számok közül azt, amennyire jellemző rájuk az adott állítás.

A második teszt egy tanulási orientáció kérdőív volt. Ezzel a kérdőíves eljárással a tanulás megközelítés stílusát tárhatjuk fel. A teszt 60 kérdésből áll. A három stílus: mélyreható, reprodukáló, szervezett, további 3-3 összetevőre bontható. A tanulóknak a tételek sorszáma elé az a, b, c, d, e betűk egyikét kell odaírni. A válaszmódok a következők:

- a- teljesen egyetértek
- b- részben egyetértek
- c- félig-meddig egyetértek
- d- többnyire nem értek egyet vele
- e- egyáltalán nem értek egyet vele

- **A kutatás eredményei**

Lányok körében preferált tanulási stílusok

4. ábra

A lányok körében preferált tanulási stílus a vizuális, mint ahogy a 4. ábra is mutatja. 8 lányból 3-an a vizuális tanulási stílust részesítik előnyben, 2-en a társast. 1-1 pedig a csend, impulzív, mechanikust.

Az előző tanév eredménye: A tíz lányból öt az auditív stílust alkalmazza kettő-kettő a logikait és a fizikait, egy pedig a társast.

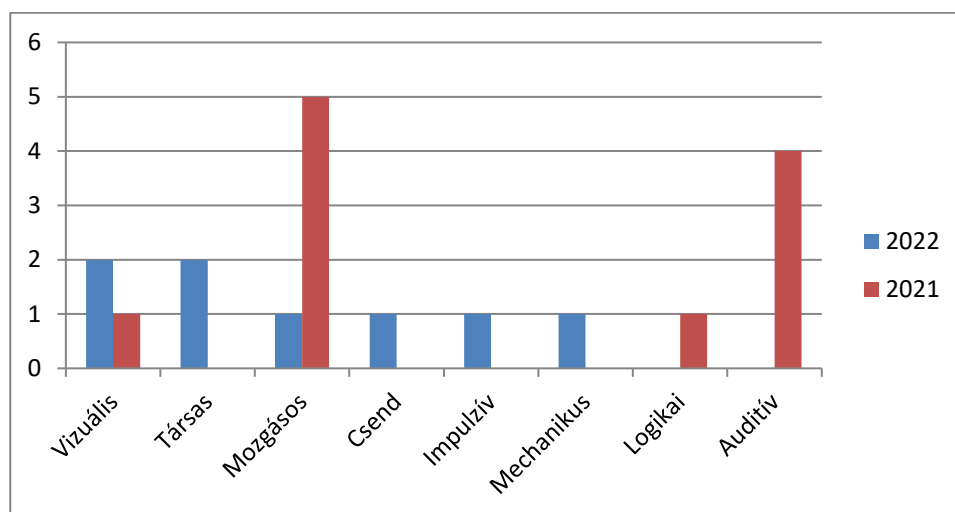
Bár a tesztet kettővel többen töltötték ki, de elmondható, hogy a lányok körében használt tanulási stílusok teljesen megváltoztak. Míg a múlt tanévben az auditív stílus dominált és a vizuális stílus, egyáltalán nem volt jellemző, ez megfordult a negyedik osztályra. A vizuális stílus dominál, míg az auditív stílus egyáltalán nem jellemző.

Ehhez a típushoz tartozó diákok a vizuális ingerek alapján szereznek információt. A vizuális stílusú tanuló a látottakat megjegyzi, majd a tananyag felelevenítése is elsődlegesen képileg valósul meg. A vizuális jellegű diákok részére szükségesek a képek, rajzok, szövegek, ábrák, táblázatok használata, szövegkiemelők alkalmazása, mert agyuk könnyebben raktározza el a vizuális úton érkező információt. Jellemzően megjegyzi egy szoba vizuális részleteit, egy arcot, mint az ott folyt beszélgetést. Prezentációk, gondolattérképek, rövid jegyzetek segítik tanulásukat (Szitó, 2005).

A Nevetleni Középiskola eredménye, hogy a nyolc lányból hárman a vizuális stílust preferálják, ketten az auditív stílust, ketten a társas stílust, és ketten a logikait.

A két iskolát összevetve a 16 lányból hatan a vizuális tanulási stílust részesítik előnyben négyen a társast, 2-2 pedig az auditívet és a logikait.

A fiúk körében preferált tanulási stílusok

5. ábra

- A 5. ábrán látható, hogy a fiúk körében preferált tanulási stílus a vizuális és a társas. Kilenc fiúból kettő-kettő tartja jellemzőnek magára a vizuálist és a társas stílust. A többi gyerek pedig egyesével a mozgásos, csend, impulzív és mechanikust stílust részesíti előnyben.

Az előző tanév eredménye: Az osztályban a tizenegy fiúból öt a fizikai stílust alkalmazza, négy az auditívet, egy-egy pedig a logikait és a vizuálist.

Az előző tanévben szintén többen töltötték ki a tesztet, de különbség jól látható. Míg a harmadik osztályban a többség fizikai stílust preferálta ez a negyedik osztályra megváltozott egyenlő arányban van a vizuális és a társas stílus. Az auditív stílus is lecsökkent a negyedik osztályra már csak egy tanuló részesíti ezt előnyben.

Ehhez a típushoz tartozó diákok a vizuális ingerek alapján szereznek információt. A vizuális stílusú tanuló a látottakat megjegyzi, majd a tananyag felelevenítése is elsődlegesen képileg valósul meg. A vizuális jellegű diákok részére szükségesek a képek, rajzok, szövegek, ábrák, táblázatok használata, szövegkiemelők alkalmazása, mert agyuk könnyebben raktározza el a vizuális úton érkező információt. Jellemzően megjegyzi egy szoba vizuális részleteit, egy arcot, mint az ott folyt beszélgetést. Prezentációk, gondolattérképek, rövid jegyzetek segítik tanulásukat (Szitó, 2005).

A társas stílusú személyek társaságban tudnak effektíven tanulni, nem pedig egyedül. Így a tanulópár, esetleg tanulócsoport közösen jut megoldásra. Ezek a diákok különbözőképpen kapnak magyarázatot arra, amit nem értenek (Szitó, 2005).

A nevetleni iskola hat fiú tanulójából három tanuló nevezte meg a vizuális stílust, kettő a mozgásost, egy pedig a csendes stílust.

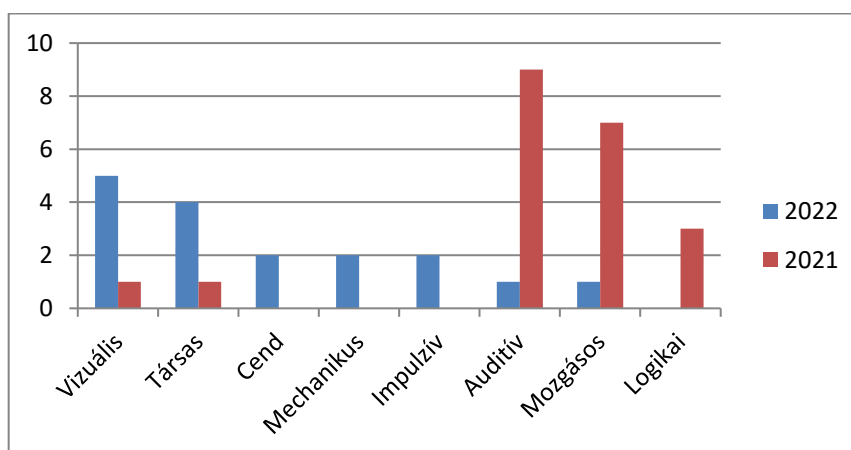
Ha a két iskolát vesszük figyelembe, akkor 15 diákból öt részesíti előnyben a vizuális stílust, három diák a mozgásos stílust, kettő-kettő a csendes stílust, egy az impulzív egy pedig a mechanikus stílust.

- Az osztály átlagosan a vizuális stílust preferálja. 17 gyerekből 5-en a vizuális stílust 4-en a társast, 2-2-2 a csend, mechanikust, impulzívat, míg egy-egy gyerek az auditív és a mozgásos stílust részesíti előnyben.

A múlt tanév eredményei: Az osztály átlagban az auditív tanulási stílust részesíti előnyben, ami kilenc gyereket foglal magában, hét gyerek a fizikait, három a logikait, egy-egy pedig a társast és a vizuálist.

Jól megfigyelt, hogy az osztály tanulási stílusa jelentősen megváltozott. Eltűnt az auditív és a mozgásos stílus, és megjelent a társas és a vizuális.

Az osztályban preferált tanulási stílusok

6. ábra

- **A tanulási orientáció kérdőív eredményei:**

A Dédai Gimnázium eredményei: A lányok körében elterjedt az intrinsic és a lelkiismeretes. Ez három-három tanulót jelent. Egy-egy tanuló pedig a szerialista és a szervezett megközelítést választotta.

A fiúk körében a legelterjedtebb a szerialista három tanulóval, kettő kudarckerülő, egy-egy tanuló pedig holista, intrinsic, szervezett és instrumentális.

Az egész osztályra a szerialista és az intrinsic megközelítés jellemző egy négy-négy tanulót foglal magába. Három gyerek lelkiismeretes, kettő kudarckerülő és kettő szervezett. Egy-egy gyerek pedig holista és instrumenális.

Az intrinsic stílus megközelítés azt jelenti, hogy a tantárgy iránti érdeklődés, és lelkesedése a tanulás iránt motiválja. A szerialista tényekre, részletekre, logikus kapcsolódásokra összpontosít. (Kozéki, Entwistle 1986).

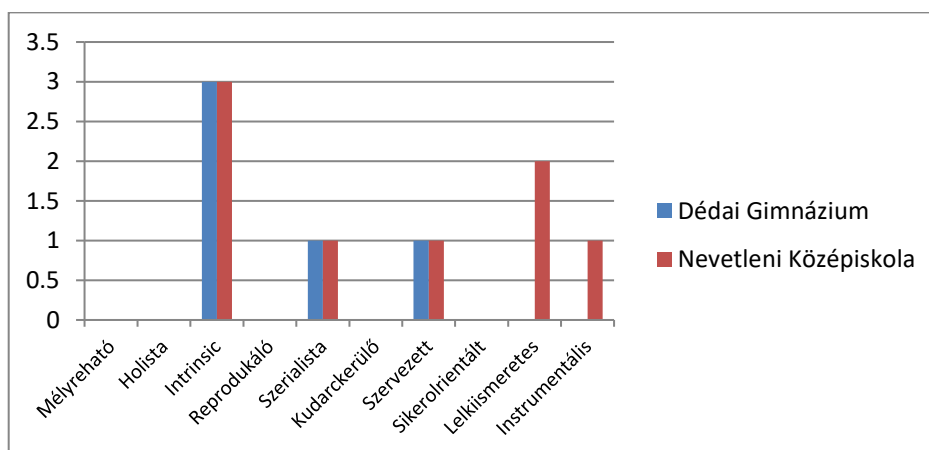
A Nevetleni Középiskola eredményei: A lányok körében nyolc tanulóból három tanuló az instrinsic, kettő pedig a lelkiismeretes tanulási orientációt jelölte meg. Egy-egy tanuló pedig szerialista, instrumentális és a szervezett megközelítést választotta.

A fiúknál a legelterjedtebb az instrinsic megközelítés, ami a fiúk felére, azaz három tanulóra jellemző. Kettő kudarckerülő, egy pedig holista.

Az osztályra túlnyomóan az instrinsic tanulási orientáció a jellemző, ez hat tanulót jelez, 2 kettő lelkiismeretes, kettő kudarckerülő. A szerialista, instrumentális, szervezett és holista megközelítést egy-egy gyerek választotta.

Az intrinsic stílus megközelítés azt jelenti, hogy a tantárgy iránti érdeklődés, és lelkesedése a tanulás iránt motiválja. A szerialista tényekre, részletekre, logikus kapcsolódásokra összpontosít. (Kozéki, Entwistle 1986).

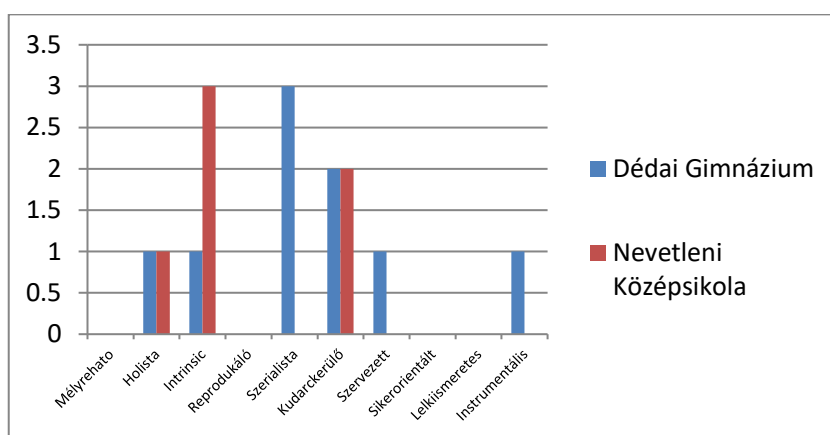
A lányok körében használatos tanulási megközelítés

7. ábra

A tanulási orientáció eredményei, ahogy a 7. ábrán is láthatjuk a lányok körében teljesen megegyező. A legtöbben az instrinsic megközelítést választották. Ez az jelenti, hogy a legtöbbször a tantárgy iránti érdeklődés motiválja és lelkesednek a tanulás iránt.

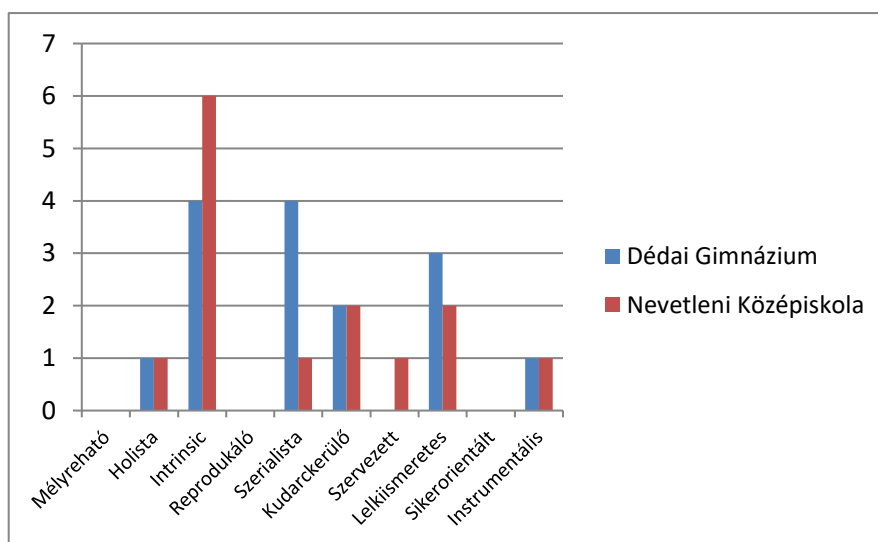
Fiúk körében használt tanulási megközelítés

8. ábra

A fiúk körében az eredmény a két iskolában teljesen más, bár a létszám megegyező. A Dédai Gimnázium tanulói a szerialista tanulás megközelítést választotta. Az eredmények szerint a fiúk nagy része előnyben részesíti a részekre, tényekre bontást, és a logikus kapcsolódásokra koncentrál. Ezzel szemben a Nevetleni Középsiskolában az intrinsic tanulás megközelítés a jellemző, és szint, mint a lányoknál a tantárgy iránti érdeklődés motiválja őket.

A két osztályra jellemző tanulási megközelítések

9. ábra

A két osztályt összehasonlítva az eredményeket a 9. ábra mutatja. A Nevetleni Középsiskolát megfigyelve jól látható, hogy egyértelműen az intrinsic tanulási orientáció a jellemző. A Dédai Gimnáziumban az eredmények megoszlóak. Az osztályra ugyanolyan arányban jelen van a szerialista és az intrinsic tanulási orientáció.

Összefoglalás

A kutatott szakirodalom alapján megismerkedtem a tanulási stílusokkal kisiskoláskorban. Munkám megírásakor többek között Bernáth László-N. Kollár Katalin-Németh Lilla: A tanulási stílus mérése, Balogh László : Tanulási stratégiák és stílusok a fejlesztés pszichológiai alapjai, Habók Anita : A tanulás tanulása, Rabi Ferencné Perényi Szilvia : Tanulni Tanulok könyveire támaszkodtam és Memletics féle kérdőívre támaszkodtam.

Munkám három fejezetre osztható. Az első részben a tanulás fogalmáról és értelmezéséről van szó. A második részben magáról a kisiskoláskorról tudtam meg többet, valamint arról, hogy milyen életkori sajátosságok vannak a tanulással összefüggésben. A második részben továbbá szó van azokról a tanulási stílusokról, amiket használnak a gyerekek elsőtől negyedik osztályig, és a tanulási stílusok fejlesztéséről. A harmadik fejezetem az empirikus vizsgálatot tartalmazza a Dédai Gimnázium és a Nevetleni Középiskola negyedik osztályos tanulóinak tanulási stílusairól és tanulási orientációiról. Emellett az idei vizsgálat eredményeit hasonlítottam össze a tavaly végzett vizsgálat eredményeivel.

A munkám kutatásában sok segítséget nyújtott a szakirodalom tanulmányozása. Általuk sok hasznos információt szereztem az iskolában történő tanulásról, a tanulási stílusok megfelelő alkalmazásának fontosságáról és arról, hogy e folyamatban a tanárnak mekkora szerepe van. A tanulás során jó, ha több tanulási stratégia is szerepel a tanuló repertoárában hiszen így tud alkalmazkodni egyes tantárgyak követelményeihez. A kérdőívek segítséget nyújtottak az osztályban preferált tanulási stílusok megismeréséről és a tanulás megközelítésének stílusáról.

A vizsgálat elején feltételezem, hogy az osztályra túlnyomóan a vizuális és a mozgásos tanulási stílus jellemző. Feltételezem, hogy a fiúk körében a mozgásos tanulási stílus jellemző, míg a lányok körében a preferált tanulási stílus a vizuális. A fiúk körében a tanulás megközelítésnek a stílusa a szerialista, míg a lányok körében a tanulás megközelítésének a stílusa az intrinsic. Az osztályokra a szerialista és az intrinsic stílus a jellemző. Feltételezem, hogy tanulási stílusok megítélése változnak az életkorral.

A vizsgálat során kiderült bár a tesztet kettővel többen töltötték ki, de elmondható, hogy a lányok körében használt tanulási stílusok teljesen megváltoztak. Míg a múlt tanévben az auditív stílus dominált és a vizuális stílus, egyáltalán nem volt jellemző, ez megfordult a negyedik osztályra. A vizuális stílus dominál, míg az auditív stílus egyáltalán nem

jellemző. A Nevetleni Középiskola eredménye, hogy a nyolc lányból hárman a vizuális stílust preferálják, ketten az auditív stílust, ketten a társas stílust, és ketten a logikait.

A két iskolát összevetve a 16 lányból hatan a vizuális tanulási stílust részesítik előnyben négyen a társast, 2-2 pedig az auditívét és a logikait.

Az előző tanévben szintén többen töltötték ki a tesztet, de különbség jól látható. Míg a harmadik osztályban a többség fizikai stílust preferálta ez a negyedik osztályra megváltozott egyenlő arányban van a vizuális és a társas stílus. Az auditív stílus is lecsökkent a negyedik osztályra már csak egy tanuló részesíti ezt előnyben.

A nevetleni iskola hat fiú tanulójából három tanuló nevezte meg a vizuális stílust, kettő a mozgásost, egy pedig a csendes stílust.

Ha a két iskolát vesszük figyelembe, akkor 15 diákból öt részesíti előnyben a vizuális stílust, három diák a mozgásos stílust, kettő-kettő a csendes stílust, egy az impulzív egy pedig a mechanikus stílust.

Jól megfigyelt, hogy az osztály tanulási stílusa jelentősen megváltozott. Eltűnt az auditív és a mozgásos stílus, és megjelent a társas és a vizuális.

Dédai Gimnáziumban az egész osztályra a szerialista és az intrinsic megközelítés jellemző egy négy-négy tanulót foglal magába. Három gyerek lelkiismeretes, kettő kudarckerülő és kettő szervezett. Egy-egy gyerek pedig holista és instrumenális.

A Nevetleni Középsikolában az osztályra túlnyomóan az intrinsic tanulási orientáció a jellemző, ez hat tanulót jelet, 2 kettő lelkiismeretes, kettő kudarckerülő. A szerialista, instrumenális, szervezett és holista megközelítést egy-egy gyerek választotta.

A tanulási képesség, mint az ember minden más képessége is, tanult, pszichés szabályozási rendszer, amelynek kialakulásában főként a kognitív (megismerési) funkciók játszanak szerepet. A tanulási képesség az ismeretek, jártasságok, készségek és tanulási szokások elsajátításának pszichikus szabályozási rendszere, ami viszonylag állandó tulajdonsága a személyiségnek.

A munka során elsajátított ismeretek birtokában elmondható, hogy a tanulási stílusok ismerete és a tanulók egyéni tanulási stílusainak megismerése minden pedagógusnak egyaránt fontos. Ezek figyelembevételével és alkalmas használatának segítségével eredményessé tehető a tanulási folyamat. A helyes stílus alkalmazásával pozitív élménnyé válik az oktatás a diák és a tanár számára is.

Резюме

На основі дослідженої літератури, я познайомилася зі стилями навчання в початковій школі. Моя робота на розділі поділено. У першому розділі йдеться про концепції та інтерпретації навчання. У другому розділі я дізналася більше про початковий шкільний вік та про те, які вікові особливості можуть бути у навчанні. А також розглядала стилі навчання, які використовують діти перших-четвертих класів, і розвиток стилі навчання. Третій розділ включає емпіричне дослідження стилів навчання та навчальних орієнтацій учнів четвертого класу у Дідовській Гімназії та в Неветлефолувській ЗОШ I-III ст. Крім цього, я порівняла результати цього річного дослідження з минулорічним дослідженням.

В завершенні роботи великою допомогою для мене стало вивчення літератури. Завдяки їм, я отримала багато корисних інформацій про навчання яке йдеться в школах, важливість правильного застосування стилів навчання та роль вчителя в цьому процесі. Під час навчання добре мати декілька навчальних стратегій в репутації учня, оскільки таким чином можна адаптуватися до вимог певних предметів. Анкети допомогли дізнатися про бажані стилі навчання в класах та про стиль підходу до навчання.

Зі знаннями, отриманими під час роботи, можна сказати, що знання стилів навчання та індивідуальних стилів навчання учнів однаково важливі для всіх педагогів. Беручи їх до уваги та застосовуючи їх належним чином, можна зробити цей процес навчання ефективним. Застосовуючи правильний стиль, навчання став позитивним досвідом як для учня, так і для вчителя.

IRODALOMJEGYZÉK

Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E. & Bem, D. J. (1995): Pszichológia. Budapest: Osiris Kiadó.

Balogh László (1987): Feladatrendszerek és gondolkodásfejlesztés. Tankönyvkiadó, Budapest.

Balogh László (1995): Tanulási stratégiák és stílusok, a fejlesztés pszichológiai alapjai. KLTE Kiadó bizottsága, Debrecen.

Balogh László (1998): Tanulási stratégiák és stílusok a fejlesztés pszichológiai alapjai, Kossuth egyetemi kiadó, Debrecen

Balogh László (2004): A tanulási stratégiák vizsgálata. In: Balogh László, Bóta Margit, Dávid Imre és Páskuné

Balogh László (2006): Pedagógiai pszichológia az iskolai gyakorlatban. Urbis Könyvkiadó, Budapest.

Bernáth László-N. Kollár Katalin- Németh Lilla (2015): A tanulási stílus mérése, Elte Eötvös kiadó, Budapest

Cseh Gyopárka (2009): Hálózatok az iskolában.

D. Molnár Éva (2013): Tudatos fejlődés. Az önszabályozott tanulás elmélete és gyakorlata. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Dávid Mária: A hatékony tanulás – a tanulásfejlesztés elméleti háttere

Derzhavnyi standart pochatkovoï osvity vid 24.07.2019 r. No688, (Державний стандарт початкової освіти від 24.07.2019 р. No688. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п#n12>, (дата звернення: 12.10.2019).

Falus Iván (2000): Az oktatás stratégiái és módszerei. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Falus Iván (szerk.) (2007): Didaktika – Elméleti alapok a tanulás tanításához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Fejes József Balázs (2015): Célok és motiváció Gondolat Kiadó, Budapest

Fürcht László-Hegyiné F. Gabriella-Martonné Tamás Márta-Szító imre (2005): Tanulási klszség tréning serdülők számára, Budapest

Habók Anita (2017): A tanulás tanulása, Gondolat Kiadó, Budapest

<http://rmsz.ro/uploaded/tiny/files/magiszter/2013/nyar/5.pdf> Letöltve 2020.12.07.

Kálmán Orsolya (2006): A tanulásról és magunkról mint tanulókról alkotott elképzelések. In: Nahalka István (szerk.): Hatékony tanulás. A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése. III. ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Neveléstudományi Intézet, Budapest. 41–66.

Kerékgyártó Éva – Kórosi Kálmánné (2002): A tanulás tanítása, tanulása (Szokásrendszerek, tanulási technikák kialakítása, fejlesztése az 1-4. osztályban), Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete

Kovács Zsuzsa (2013): Önszabályozó tanulás – értelmezési módok a kutatási metodológiák tükrében. Neveléstudomány. 1.

http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2013/nevelestudomany_2013_1_124-136.pdf

Letöltve 2020. 04.20.

Kozéki Béla, Entwistle, N.J (1986): Tanulási motivációk és orientációk vizsgálata magyar és skót iskoláskorúak körében, Pszichológia 6.

Lajos Péter, Mesterházi Zsuzsa, Réthy Endréné, Dr. Pálhegyi Ferenc, Pákozdi Kenderessy Katalin, Vékássy László, Gordosné dr. Szabó Anna (1995): Gyógypedagógiai szemle, Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete, Budapest

Lappints Árpád (2002): Tanuláspedagógia. A tanulás tanításának alapjai. Pécs: Comenius Bt.

M. Nádasi Mária (2006): Hatékony Tanulás, Budapest

Memletics accelerated learning – Sean Whiteley

<http://www.crs.sk/storage/memletics-learning-styles-inventory.pdf>

Nagy Mária (2006): Tanárok hangja”, osztálytermi viselkedésük. In: Lannert Judit & Nagy Mária (szerk.): Eredményes iskola. Adatok és esetek. Budapest: Országos Közoktatási Intézet. 145-170.

Peter Bednorz- Martin Schuster (2006): Bevezetés a tanulás lélektanába, Medicina Kiadó Rt., Budapest

Porkolábné Balogh Katalin (1978): Neveléslélektan II, Tankönyvkiadó, Budapest

Rabi Ferencné Perényi Szilvia (2008): Tanulni Tanulok, Budapest

Réthy Endréné (2003): Motiváció, tanulás, tanítás. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Szautner Jánosné Szigeti Gizella (2017): Tanulásmódszertan tanítóknak, Marketing Műhely

Szitó Imre (2003): A tanulási stratégiák fejlesztése. Iskolapszichológia füzetek 2. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

Szitó Imre(1987): A tanulási stratégiák fejlesztése, Eötvös Lóránd Tudományegyetem

Taskó Tünde Anna (2005): Tanulási készségek és az alulteljesítés mérése. A Katt kérdőív, Elte Eötvös kiadó, Budapest

Taskó Tünde Anna (2009): A tanulást befolyásoló kognitív és affektív tényezők vizsgálata az általános iskola 6–7. osztályosainak körében az alulteljesítés szempontjából. PhD-értekezés. ELTE, Budapest.

Tóth László (2000): Pszichológia a tanításban. Pedellus Tankönyvkiadó Kft., Debrecen

Vekerdy Tamás (2006): Az óvoda és az első iskolai évek - a pszichológus szemével, Saxum kiadó

Vermunt, J. D. (1998): The regulation of constructive learning processes, British Journal of Educational Psychology, 68(2), 149–171. p.

Virág Irén (2013): Tanulásméletek és tanítási –tanulási stratégiák, Eger

Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. ábra A lányok körében preferált tanulási stílus.....	32
2. ábra A fiúk körében preferált tanulási stílus.....	33
3. ábra Az osztály átlagos tanulási stílusai:.....	34
4. ábra Lányok körében preferált tanulási stílusok.....	38
5. ábra A fiúk körében preferált tanulási stílusok.....	39
6. ábra Az osztályban preferált tanulási stílusok.....	40
7. ábra A lányok körében használatos tanulás megközelítés.....	41
8. ábra Fiúk körében használt tanulás megközelítés.....	42
9. ábra A két osztályra jellemző tanulás megközelítések.....	42
1. táblázat Tanulási stílusok.....	26

Завідувачу кафедри
Білі Олені Анатоліївні,
доктор тех. наук, професор
здобувача вищої освіти
Тонт Естер Шандорівна
студентка IV-го курсу,
ОП: 013 Початкова освіта, бакалавр

ЗАЯВА

З правами членства Патентника «Про академічну доброчесність в Інкарптованому утвореному інституті (згоді Ф. Ракоші II» від 2504 верня 2019 року, згідно з яким виключна правота є відставана для відомості в допису роботи до захвату і застосування закладів інституційної та академічної відомості, сепаратистичної).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/ схожості в роботах здобувачів вищої освіти повідомлений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в Базі даних Інституту. Також відно ЗУІ право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення подібності в інших роботах, які замовляються/замовляються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користування, які мають доступ до цієї Системи, включно в об'єднаних ідентифікаторах для виявлення подібності в текстах робіт.

Робота для перевірки Інституту надана в друкованому та електронному версіях. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

31.05.2022.

Дата

Підпис

Bida Olena
tanszékvezetőnek
Tóth Eszteről
IV. évfolyamos,
013 tanítói, alapképzés

NYILATKOZAT

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola 2019. augusztus 30-án kelt tudományetikai szabályzatának pontjaival, amelyek szerint plágium felfedezése esetén a diplomamunka nincs védéshez engedve, megismerkedtem.

Tájékoztatást kaptam a plágiumszűrő rendszer használatáról, hozzájárulok a munkám ellenőrzéséhez és tárolásához az intézményi adatbázisban. Felhatalmazom az intézményt, hogy a munkámat ellenőrzés után felhasználhassák a plágiumszűrő program működésénél a további munkák ellenőrzésének folyamatában.

A munkát ellenőrzés céljából elektronikusan és nyomtatott formában is benyújtottam az intézménynek. Munkám elektronikus változata azonos a nyomtatott példánnyal.

2022. 05. 31.

Dátum

Tóth

Aláírás

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

Дата перевірки:
19.05.2022 20:52:06 EEST

Дата звіту:
19.05.2022 21:02:32 EEST

ID перевірки:
1011257495

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100006701

Назва документа: Tóth Eszter

Кількість сторінок: 43 Кількість слів: 11412 Кількість символів: 87131 Розмір файлу: 1,002.16 KB ID файлу: 1011147546

15.2% Схожість

Найбільша схожість: 3.44% з Інтернет-джерелом (https://www.katped.hu/sites/default/files/tanulasi_tehnikak.pdf)

15% Джерела з Інтернету

294

Сторінка 45

2.08% Джерела з Бібліотеки

47

Сторінка 47

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

1